

2011

Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych

w Powiecie Świdnickim

na lata 2011-2016

		Spis tabel	2
		Spis wykresów	4
I		Część wstępna	5
	1	Podstawa prawna opracowania	5
	2	Wstęp	5
	3	Uzasadnienie programu	8
II		Część diagnostyczna	10
	1	Charakterystyka i położenie Powiatu Świdnickiego	10
	2	Niepełnosprawność jako problem społeczny	11
	3	Niepełnosprawność i orzecznictwo	15
	4	Zatrudnianie osób niepełnosprawnych	23
	5	Rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz pomoc społeczna	29
	6	Rehabilitacja lecznicza	48
	7	Transport osób niepełnosprawnych	49
	8	Edukacja osób niepełnosprawnych	51
	9	Zasoby własne Powiatu oraz organizacje i placówki działające na rzecz osób niepełnosprawnych	52
	10	Problemy osób niepełnosprawnych	56
	11	Analiza SWOT	58
III		Cele Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych	61
	1	Cel główny, cele szczegółowe i sposób ich realizacji	61
	2	Harmonogram realizacji Powiatowego Programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Świdnickim na lata 2011-2016	65
	3	Podsumowanie	69
	4	Wdrażanie Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Świdnickim na lata 2011-2016	69

Spis tabel

Nr tabeli	Nazwa tabeli	Strona
Tabela nr 1.	Ludność Powiatu Świdnickiego	10
Tabela nr 2.	Pomoc świadczona przez Ośrodki Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych w roku 2010	13
Tabela nr 3.	Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2008 - 2010	16
Tabela nr 4.	Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w podziale na stopnie niepełnosprawności	17
Tabela nr 5.	Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w podziale na przyczyny niepełnosprawności	18
Tabela nr 6.	Orzeczenia wydane dla osób poniżej 16 roku życia w podziale na płeć	19
Tabela nr 7.	Orzeczenia wydane dla osób powyżej 16 roku życia w podziale na płeć	20
Tabela nr 8.	Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla osób poniżej 16 r.ż. w podziale na przyczyny niepełnosprawności	21
Tabela nr 9.	Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wg płci	23
Tabela nr 10.	Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego	24
Tabela nr 11.	Osoby niepełnosprawne bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na przyczyny niepełnosprawności	25
Tabela nr 12.	Osoby niepełnosprawne bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na wykształcenie	25
Tabela nr 13.	Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy wg płci	26
Tabela nr 14.	Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy wg stopnia niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego	27
Tabela nr 15.	Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na przyczyny niepełnosprawności	28
Tabela nr 16.	Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy, które znalazły pracę wg miejsca zamieszkania	29
Tabela nr 17.	Osoby niepełnosprawne przeszkolone ze środków PFRON	31
Tabela nr 18.	Ilość osób niepełnosprawnych, które skorzystały z instrumentów i usług rynku pracy	33
Tabela nr 19.	Ilość osób niepełnosprawnych, które skorzystały ze środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	34
Tabela nr 20.	Ilość utworzonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	35
Tabela nr 21.	Ilość udzielonych dofinansowań do oprocentowania kredytu bankowego	36
Tabela nr 22.	Dofinansowania uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych osób niepełnosprawnych i ich opiekunów	38
Tabela nr 23.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	40
Tabela nr 24.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych	41
Tabela nr 25.	Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej	42
Tabela nr 26.	Dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych,	43

Tabela nr 27.	technicznych i w komunikowaniu się dla osób niepełnosprawnych Pozyskane środki przez Powiat Świdnicki na likwidację barier funkcjonalnych z „Programu wyrównywania różnic między regionami”	44
Tabela nr 28.	Źródła finansowania Warsztatów Terapii Zajęciowej w latach 2008-2010	47
Tabela nr 29.	Pozyskane środki przez Powiat Świdnicki na likwidację barier transportowych z „Programu wyrównywania różnic między regionami”	49
Tabela nr 30.	Transport dzieci i młodzieży do szkół na terenie Powiatu Świdnickiego	50
Tabela nr 31.	Edukacja osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Świdnickiego	52
Tabela nr 32.	Zasoby własne Powiatu oraz organizacje i placówki działające na rzecz osób niepełnosprawnych	52

Tabele – opracowanie własne, ze źródeł Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Świdnicy, Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy, Ośrodków Pomocy Społecznej, i in.

Spis wykresów

Nr wykresu	Nazwa wykresu	Strona
Wykres nr 1.	Ludność Powiatu Świdnickiego wg miejsca zamieszkania	10
Wykres nr 2.	Ludność Powiatu w podziale na płeć i miejsce zamieszkania	11
Wykres nr 3.	Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wg wieku	16
Wykres nr 4.	Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wg stopnia niepełnosprawności	17
Wykres nr 5.	Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w podziale na przyczyny niepełnosprawności	19
Wykres nr 6.	Orzeczenia wydane dla osób poniżej 16 roku życia w podziale na płeć	20
Wykres nr 7.	Orzeczenia wydane dla osób powyżej 16 roku życia w podziale na płeć	21
Wykres nr 8.	Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w podziale na przyczyny niepełnosprawności	22
Wykres nr 9.	Bezrobotne osoby niepełnosprawne wg miejsca zamieszkania	24
Wykres nr 10.	Bezrobotne osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na wykształcenie	26
Wykres nr 11.	Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy wg stopnia niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego	27
Wykres nr 12.	Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na wykształcenie	28
Wykres nr 13.	Osoby niepełnosprawne przeszkolone ze środków PFRON	31
Wykres nr 14.	Ilość osób niepełnosprawnych, które skorzystały z instrumentów i usług rynku pracy	33
Wykres nr 15.	Ilość osób niepełnosprawnych, które skorzystały ze środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	34
Wykres nr 16.	Ilość utworzonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych	35
Wykres nr 17.	Liczba osób korzystających z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym	38
Wykres nr 18.	Kwota środków PFRON wydatkowanych na dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym	39
Wykres nr 19.	Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	41
Wykres nr 20.	Liczba osób korzystających z dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	42

Wykresy – opracowanie własne, ze źródeł Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Świdnicy, Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy, Ośrodków Pomocy Społecznej, i in.

I. Część wstępna

1. Podstawa prawna opracowania:

art. 35a, ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2010 r., nr 214 poz. 1407 ze zm.)

Obszary programu:

- rehabilitacja zawodowa i zatrudnienie osób niepełnosprawnych,
- rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych,
- przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Adresaci programu:

osoby niepełnosprawne i ich rodziny z terenu Powiatu Świdnickiego

Koordynator programu:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy

Partnerzy:

- Starostwo Powiatowe w Świdnicy
- Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych w Świdnicy,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy,
- Organizacje pozarządowe działające na terenie Powiatu Świdnickiego,
- Miasta i Gminy z terenu Powiatu Świdnickiego,
- Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Świdnickiego,
- Placówki Ochrony Zdrowia z terenu Powiatu Świdnickiego,
- Osoby niepełnosprawne i ich opiekunowie.

2. Wstęp

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 stoi na straży praw i wolności obywateli naszego kraju. To podstawowy akt prawny regulujący między innymi prawa osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne zgodnie z art. 32 Konstytucji, jak wszyscy obywatele, mają fundamentalne prawo do równego traktowania.

Konstytucja zakazuje dyskryminacji obywateli w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Nakłada też na władze publiczne, zgodnie z art. 68, obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej, a art. 69 Konstytucji RP obowiązek udzielania osobom niepełnosprawnym pomocy w zabezpieczeniu ich egzystencji, przysposobieniu do pracy w drodze przeszkolenia zawodowego i pomocy w zakresie komunikacji społecznej pozwalającej im żyć w społeczeństwie. Ponadto Konstytucja określa zasady, jakimi powinna kierować się władza ustawodawcza i samorządy terytorialne działające na rzecz osób niepełnosprawnych. W uchwale z dnia 1 sierpnia 1997 r. - Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uznał, iż osoby niepełnosprawne, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę i pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi lub zwyczajowymi, mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia i nie mogą podlegać dyskryminacji.

W dniu 13 grudnia 2006 r. Rezolucją nr 61/106 Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło Konwencję Praw Osób Niepełnosprawnych, która ma na celu zapewnienie osobom niepełnosprawnym posiadania takich samych praw i obowiązków jak inni członkowie społeczeństwa, umożliwienie uczestnictwa w życiu społecznym w roli pełnoprawnych jego członków oraz równości wobec prawa. Osoby niepełnosprawne mają prawo do bezpieczeństwa, wolności, niezależnego życia, edukacji, pracy i udziału we wszystkich dziedzinach życia społecznego. Konwencja została podpisana przez Rząd Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 30 marca 2007r. Realizacja tych praw nałożona została na organy administracji rządowej i samorządowej.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Świdnickim na lata 2011-2016 jest dokumentem służącym realizacji polityki socjalnej i społecznej kierowanej do osób niepełnosprawnych.

Działania ujęte w programie umożliwią realizację celów szczegółowych określonych w Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2008 – 2013. Jednocześnie opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest wykonaniem delegacji zawartej w art. 35a ust.1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Celem nadrzędnym programu jest

ukierunkowanie i skoordynowanie działań w ramach polityki socjalnej realizowanej przez Powiat Świdnicki.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (dalej zwaną: ustawą), za niepełnosprawną uważa się osobę trwale lub okresowo niezdolną do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. W związku z powyższym osoby niepełnosprawne i ich rodziny wymagają różnych form wsparcia i opieki a także szczególnego zainteresowania.

Osoby niepełnosprawne napotykają w swoim życiu na różne bariery: architektoniczne, społeczne i psychologiczne. Podejmowane działania, zwłaszcza te mające na celu usuwanie barier społecznych i psychicznych, przyczyniają się do wzmacniania postaw mających na celu prowadzenie samodzielnego życia. Tworzenie warunków, które prowadzą do zwiększenia integracji ze środowiskiem lokalnym, zaowocować ma poszerzeniem życiowej samodzielności osób niepełnosprawnych, jak również ich rodzin. Osoby niepełnosprawne nie tylko zmagają się z ograniczeniami spowodowanymi niepełnosprawnością, ale także muszą przełamywać negatywne stereotypy w społecznym odbiorze. Dotyczy to także rodzin osób niepełnosprawnych. Pokonywanie skutków niepełnosprawności może przyczynić się do osiągnięcia optymalnego poziomu życia przez osoby niepełnosprawne.

Prowadzenie działań skierowanych do osób niepełnosprawnych i ich rodzin jest niezbędnym warunkiem wspomagającym zwiększenie aktywności tej części społeczności Powiatu Świdnickiego. Wszelkie przedsięwzięcia służące rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych są nieodzownym czynnikiem w poprawie warunków ich życia.

Oddziaływanie powinno być kierowane zarówno do osób niepełnosprawnych jak i ich rodzin poprzez zapobieganie izolacji i marginalizacji osób niepełnosprawnych i ich rodzin. Osiągnąć to można poprzez tworzenie warunków do integracji osób niepełnosprawnych z najbliższym otoczeniem społecznym, przeciwdziałanie izolacji rodzin z osobą niepełnosprawną oraz przygotowanie osób niepełnosprawnych do samodzielnego życia.

Niniejszy program został opracowany zgodnie z:

- Narodową Strategią Spójności 2007-2013,
- Dolnośląską Strategią Integracji Społecznej na lata 2005 – 2013,
- Strategią Rozwoju Powiatu Świdnickiego,
- Strategią Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2008 – 2013.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych wpisuje się także w Priorytet VII Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Promocja integracji społecznej, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie.

3. Uzasadnienie programu

W przeszłości polityka wobec osób niepełnosprawnych w dużej mierze polegała na społecznej kompensacji poprzez działania charytatywne, oddzielne świadczenia oraz rozwój usług opiekuńczych. Pomimo że była ona potrzebna jak też oparta na dobrych intencjach, wpłynęła na marginalizację i niskie uczestnictwo tej grupy osób w życiu społecznym. Do powstania stereotypów przyczyniał się sam brak obecności lub praktyczna „niewidoczność” osób z niepełnosprawnością w głównych dziedzinach życia. Prowadziło to z kolei do samonapędzającego się procesu marginalizacji. Właśnie w ten sposób wzmacniały się wzajemne uprzedzenia, brak równych szans i dyskryminacja. Marginalizacja i dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność obciążają również ogromnymi kosztami państwo opiekuńcze. Uznano, że tę sytuację należy zmienić.

W Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych dąży się do podniesienia świadomości społecznej nt. problemów osób niepełnosprawnych, mieszkańców Powiatu Świdnickiego, oraz zapewnienia im pełnego i równoprawnego uczestnictwa w życiu społecznym. W programie starano się zdiagnozować możliwie wszystkie aspekty życia osób niepełnosprawnych. Program określa kierunki działań zmierzających do zapewnienia osobom niepełnosprawnym warunków do godnego i aktywnego życia oraz pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z niepełnosprawności.

Misją programu jest dążenie, aby każda osoba niepełnosprawna mieszkająca na terenie Powiatu Świdnickiego miała rzeczywiste poczucie, że jest pełnoprawnym członkiem społeczności lokalnej.

Przedłożony materiał został opracowany przez Firmę Szkoleniowo-Doradczą Anna Szywała S.C. Anna Szywała, Agata Szywała mieszczące się w Świdnicy przy ul. Łukasińskiego 2/3. W pracach nad programem uczestniczyli przedstawiciele środowisk pomocy społecznej, ochrony zdrowia, kultury, przedstawiciele organizacji pozarządowych i samorządu lokalnego. Opracowany program zawiera również dane pozyskane z ZUS-u, GUS-u i KRUS-u.

II. Część diagnostyczna

1. Charakterystyka i położenie Powiatu Świdnickiego

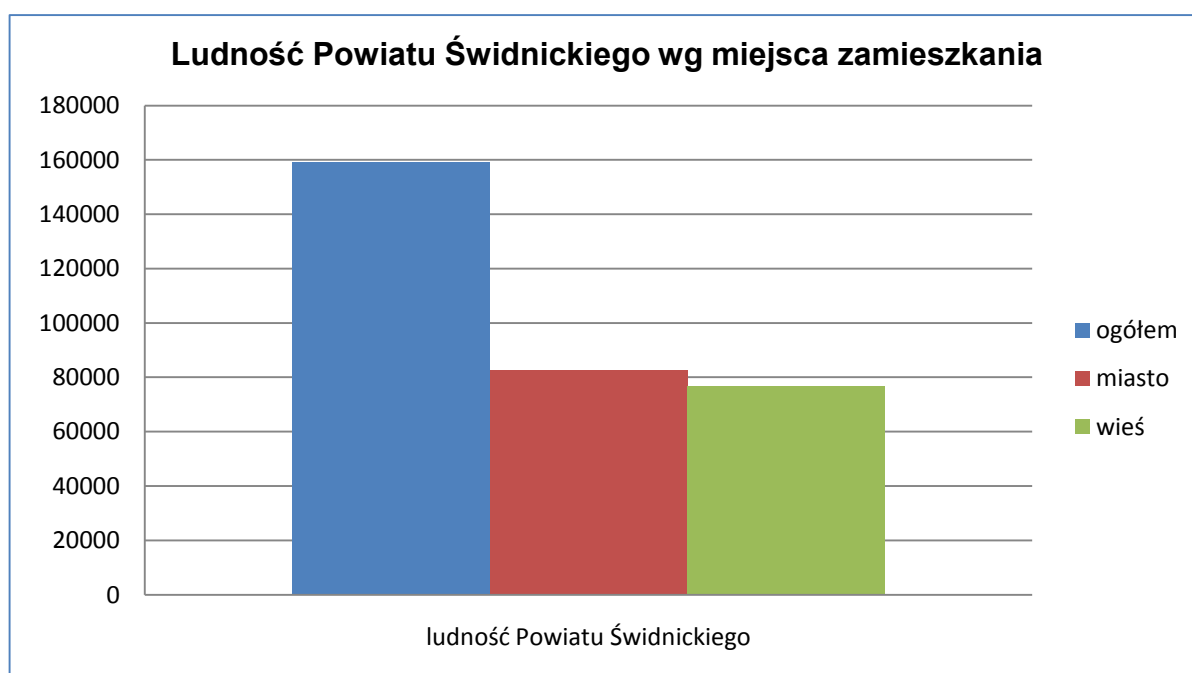
Powiat Świdnicki – zajmuje powierzchnię 743 km²; zamieszkuje na jego terenie 159. 209 mieszkańców (dane GUS z 31 grudnia 2010 r.).

W skład powiatu wchodzi:

- gminy miejskie: Świdnica, Świebodzice
- gminy miejsko - wiejskie: Jaworzyna Śląska, Strzegom, Żarów
- gminy wiejskie: Dobromierz, Marcinowice, Świdnica
- miasta: Świdnica, Świebodzice, Jaworzyna Śląska, Strzegom, Żarów

	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Miasto	112 127	70,42	58 675	52,33	52 977	47,67
Wieś	47 082	29,58	23 855	50,67	23 702	49,33
Razem	159 209	100	82 530	51,83	76 679	48,17

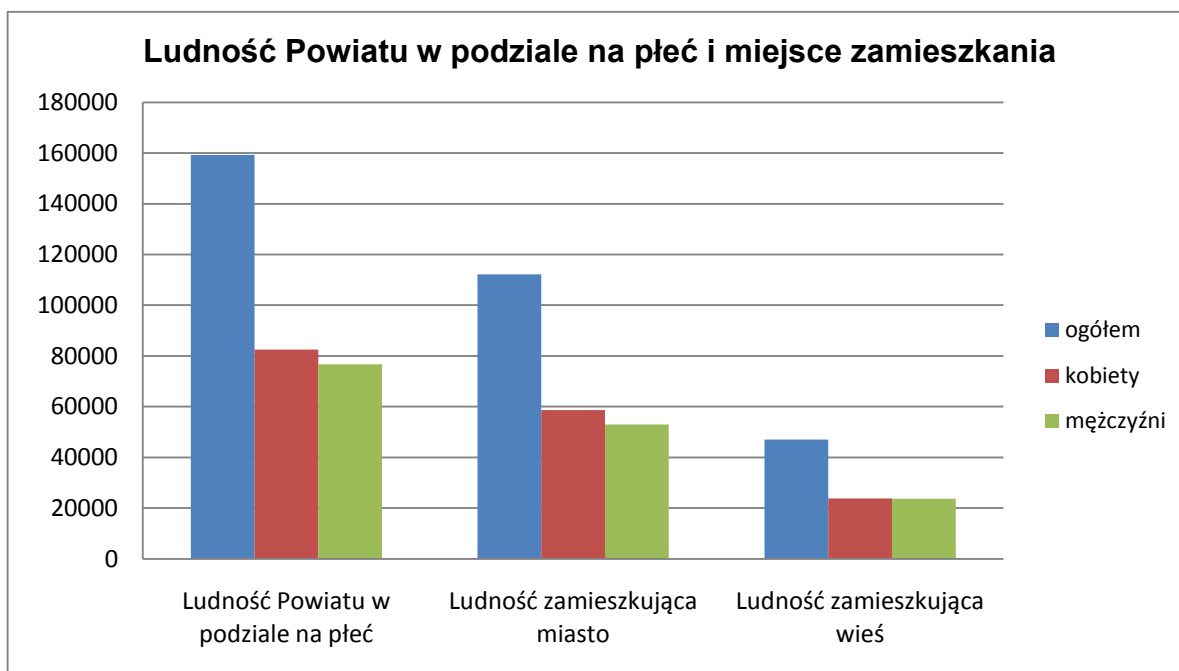
Tabela nr 1. Ludność Powiatu Świdnickiego

Wykres nr 1. Ludność Powiatu Świdnickiego wg miejsca zamieszkania

Powyższy wykres przedstawia podział ludności Powiatu Świdnickiego wg miejsca zamieszkania. Z przedstawionych danych wynika, iż dominująca część ludności zamieszkuje w miastach Powiatu.

Podział ze względu na płeć i miejsce zamieszkania przedstawia wykres nr 2.

Wykres nr 2. Ludność Powiatu w podziale na płeć i miejsce zamieszkania

2. Niepełnosprawność jako problem społeczny

Od wielu lat środowisko osób niepełnosprawnych walczy o przestrzeganie podstawowych praw osób niepełnosprawnych jakimi są: prawo do życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, swobodny dostęp do obiektów użyteczności publicznej, swobodne komunikowanie, przemieszczanie się, dostęp do informacji, pełne uczestnictwo w życiu publicznym i zawodowym. Szczególnymi problemami, na które napotykają niepełnosprawni są:

- problemy w akceptacji ze strony środowiska lokalnego,
- ograniczone możliwości uzyskania zatrudnienia,
- utrudniony dostęp do obiektów użyteczności publicznej,
- ograniczenia w zakresie usług rehabilitacyjnych,
- niedostosowanie placówek oświatowych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- mała ilość pracodawców wyrażających wolę zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

W ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy; natomiast rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Istotą rehabilitacji jest usprawnienie osób we wszystkich sferach, które zostały dotknięte przez niepełnosprawność, a mianowicie w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i zawodowej.

Niepełnosprawność dotyczyć może sfery fizycznej, intelektualnej lub może także polegać na dysfunkcji narządów zmysłów albo być efektem wypadku, choroby somatycznej lub umysłowej. Niepełnosprawność towarzyszy zwykle zmianom związanym ze starzeniem się człowieka. Coraz częściej wskazuje się, że niepełnosprawność to nie tylko skutek choroby, czy urazu, ale również wynik ograniczeń doświadczanych przez osoby dotknięte niepełnosprawnością, takich jak indywidualne uprzedzenia, utrudniony dostęp do budynków użyteczności publicznej, rozwiązania na rynku pracy wyłączające z niego osoby niepełnosprawne. Dlatego istnieje konieczność przekształcenia środowiska społecznego tak, by poszczególne osoby niepełnosprawne zostały włączone w nurt jego funkcjonowania i otrzymały potrzebne wsparcie. Z tego wyływa imperatyw planowania w samorządach działalności, w ramach której muszą być uwzględnione potrzeby tej grupy społecznej. Działania te noszą nazwę wyrównywania szans, a ich głównym celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym prowadzenia maksymalnie normalnego życia oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu.

Mając na uwadze poprawę warunków funkcjonowania osób niepełnosprawnych, przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz uzyskanie w tym zakresie wymiernych efektów, niezbędne jest zaangażowanie samorządów, instytucji i organizacji pozarządowych oraz środowisk osób niepełnosprawnych w realizację działań ujętych w niniejszym Programie.

Wśród instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych należy wymienić Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie Powiatu Świdnickiego. Zajmują się one problematyką osób niepełnosprawnych w sferze udzielania pomocy osobom,

które są w trudnej sytuacji materialnej lub życiowej, całkowicie niezdolnym do zatrudnienia z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli ich dochody są niższe od kryterium dochodowego. Tym osobom OPS-y wypłacają zasiłki stałe. Ponadto osobom tym ze względu na długotrwałą chorobę, bezrobocie, OPS-y wypłacają zasiłki okresowe. Pomocy tej udziela się na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych. Dla osób posiadających dziecko niepełnosprawne OPS-y udzielają pomocy finansowej wypłacając dodatek do zasiłku rodzinnego na kształcenie i rehabilitację dziecka niepełnosprawnego. Ponadto dla dziecka niepełnosprawnego, osoby niepełnosprawnej ze znacznym stopniem niepełnosprawności i osobom, które nie ukończyły 75 roku życia Ośrodki Pomocy Społecznej wypłacają zasiłki pielęgnacyjne. Rodzicom z tytułu rezygnacji z zatrudnienia w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym przysługuje świadczenie pielęgnacyjne.

Poniżej przedstawiono pomoc kierowaną do osób niepełnosprawnych przez poszczególne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Świdnickiego w roku 2010.

L. P.	Nazwa jednostki organizacyjnej	Liczba osób niepełnosprawnych objętych pomocą	Liczba zasiłków pielęgnacyjnych / kwota w zł.	Liczba zasiłków stałych/ kwota w zł.	Liczba zasiłków celowych/ kwota w zł.	Liczba zasiłków okresowych/ kwota w zł.	Inna pomoc
1.	GOPS w Świdnicy	295	238 - 36 414	57 – 19 950	brak danych	brak danych	na kształcenie niepełnosprawnego dziecka 903 – 70 460 zł
2.	MOPS w Świdnicy	773 rodziny	1028 – brak danych o kwocie	292 rodzin – 1 045 357	1 806 rodzin – 1 304 246	brak danych	-usługi specjalistyczne 13 osób – 117 279 -usługi opiekuńcze

							ze 258 rodzin – 1 023 851 zł
3.	OPS w Świebodzicach	277	414 – 830 178	121 – 395 940	739 - 299312	414 - 514018	- posiłki, - usługi opiekuńc ze, - świadcze nia pielęgnac yjni - dodatki do zasiłku rodzinne go, - z tytułu kształcen ia i rehabilita cji dziecka niepełnos prawne o
4.	OPS w Jaworzynie Śląskiej	242	182 – 27 846	38 – 10 900	25 – 5 800	brak danych	brak danych
5.	OPS w Strzegomiu	brak danych	460 – 832 790	83 – 224 645	70 – 16 725	8 – 11 057	brak danych
6.	OPS w Żarowie	brak danych	brak danych	32	144	brak danych	brak danych
7.	OPS w Dobromierzu	brak danych	161 – 296 208	25 – 86 111	38 – 24 020	7 rodzin – 2 867	brak danych
8.	OPS w Marcinowicach	Odmowa udzielania informacji nt. pomocy świadczonej osobom niepełnosprawnym					

Tabela nr 2. Pomoc świadczona przez Ośrodki Pomocy Społecznej dla osób niepełnosprawnych w roku 2010

Przedstawione dane wskazują, że pomoc pieniężna osobom niepełnosprawnym przez OPS-y świadczona jest na szeroką skalę, w sytuacji gdy system pomocy społecznej państwa ma zadanie wspierania osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich potrzeb życiowych.

3. Niepełnosprawność i orzecznictwo

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadziła trzy stopnie niepełnosprawności:

- stopień znaczny,
- stopień umiarkowany,
- stopień lekki.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę mającą naruszoną sprawność organizmu, niezdolną do podjęcia zatrudnienia lub zdolną do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej, albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagającą niezbędnej, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. Ustawa definiuje niezdolność do samodzielnej egzystencji jako naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób, podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się i komunikowanie.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, zdolną do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagającą w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu zdolną do wykonywania zatrudnienia, niewymagającą pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych.

Dla mieszkańców Powiatu Świdnickiego Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Świdnicy na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz w oparciu o Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. z 2003 r. nr 139, poz. 1328 ze zm.) wydaje odpowiednio orzeczenia o:

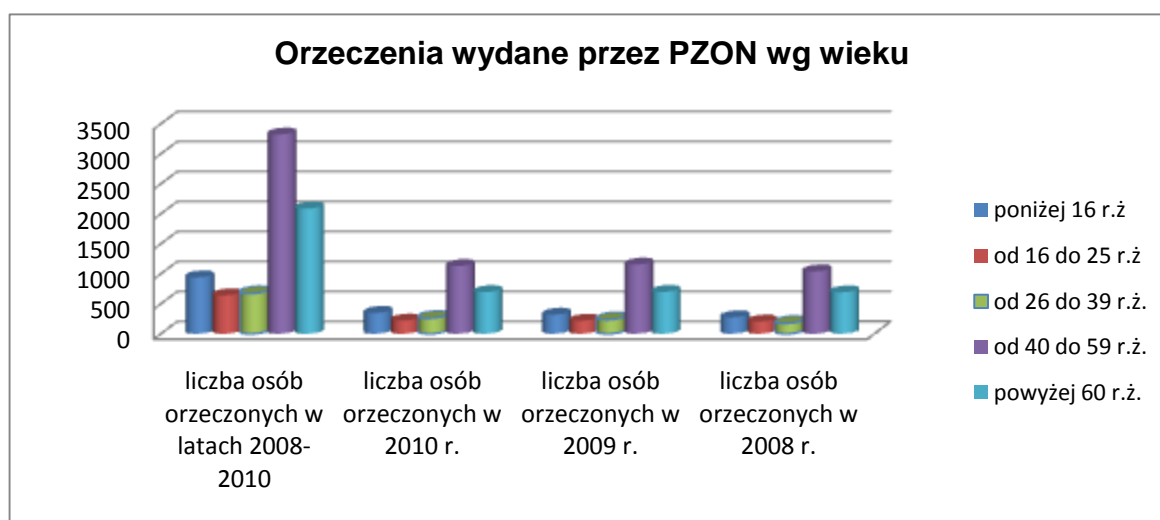
- niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia,
- stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia,

- wskazania do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy, o których mowa w art. 5 i 62 ustawy, zwane dalej „orzeczeniami o wskazaniach do ulg i uprawnień”.

Liczbę orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla mieszkańców Powiatu Świdnickiego w latach 2008 -2010 prezentuje poniższa tabela oraz wykres.

Przedział wiekowy	Liczba osób orzeczonych w latach 2008-2010	Liczba osób orzeczonych w 2010 r.	Liczba osób orzeczonych w 2009 r.	Liczba osób orzeczonych w 2008 r.
poniżej 16	941	348	318	275
od 16 do 25	641	219	217	205
od 26 do 39	673	260	237	176
od 40 do 59	3322	1129	1153	1040
powyżej 60	2086	695	699	692
razem	7663	2651	2624	2388

Tabela nr 3. Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w latach 2008 -2010

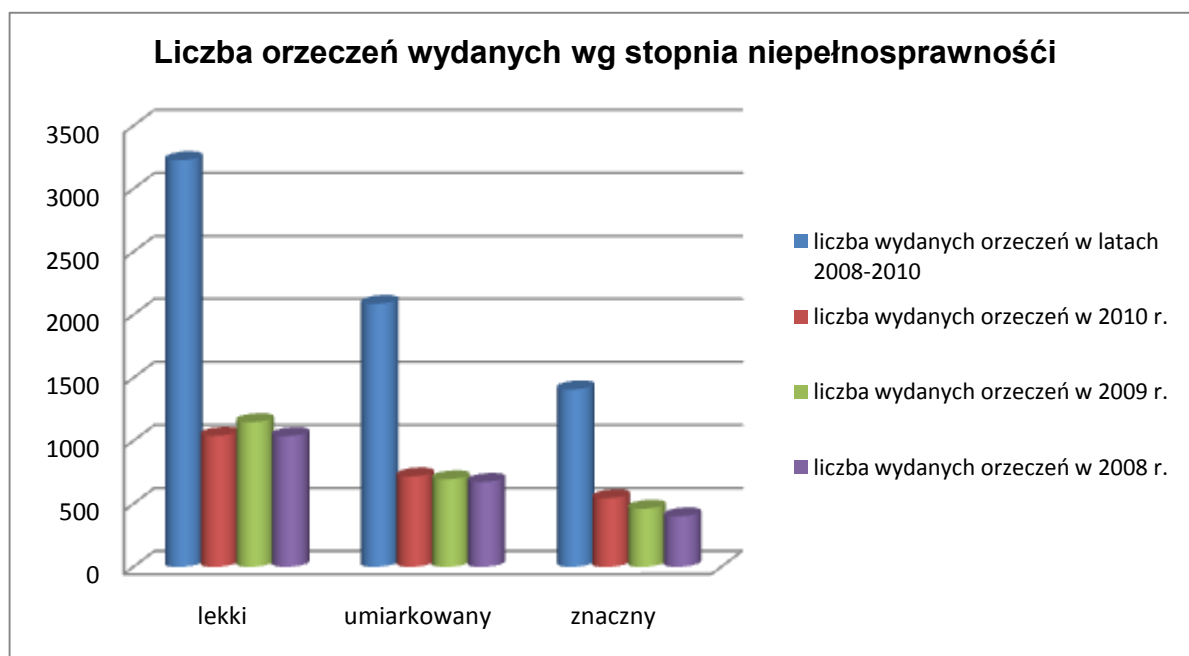
Wykres nr 3. Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wg wieku w latach 2008-2010

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że każdego roku zwiększa się liczba orzekanych dzieci do 16 lat oraz osób od 26 do 40 roku życia. Jednocześnie najliczniejszą grupą wiekową, w której orzeka się niepełnosprawność, są osoby pomiędzy 41 a 60 rokiem życia oraz powyżej 60 lat, co wskazuje na starzenie się społeczeństwa.

Liczba orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wg stopnia niepełnosprawności przedstawia poniższa tabela.

Stopień niepełnosprawności	Liczba orzeczeń wydanych w latach 2008-2010 w podziale na stopnie	Liczba orzeczeń wydanych w 2010 r. w podziale na stopnie	Liczba orzeczeń wydanych w 2009 r. w podziale na stopnie	Liczba orzeczeń wydanych w 2008 r. w podziale na stopnie
lekki	3227	1040	1149	1038
umiarkowany	2087	718	695	674
znaczny	1408	545	462	401
razem	6722	2303	2306	2113

Tabela nr 4. Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w podziale na stopnie niepełnosprawności w latach 2008-2010

Wykres nr 4. Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wg stopnia niepełnosprawności w latach 2008-2010

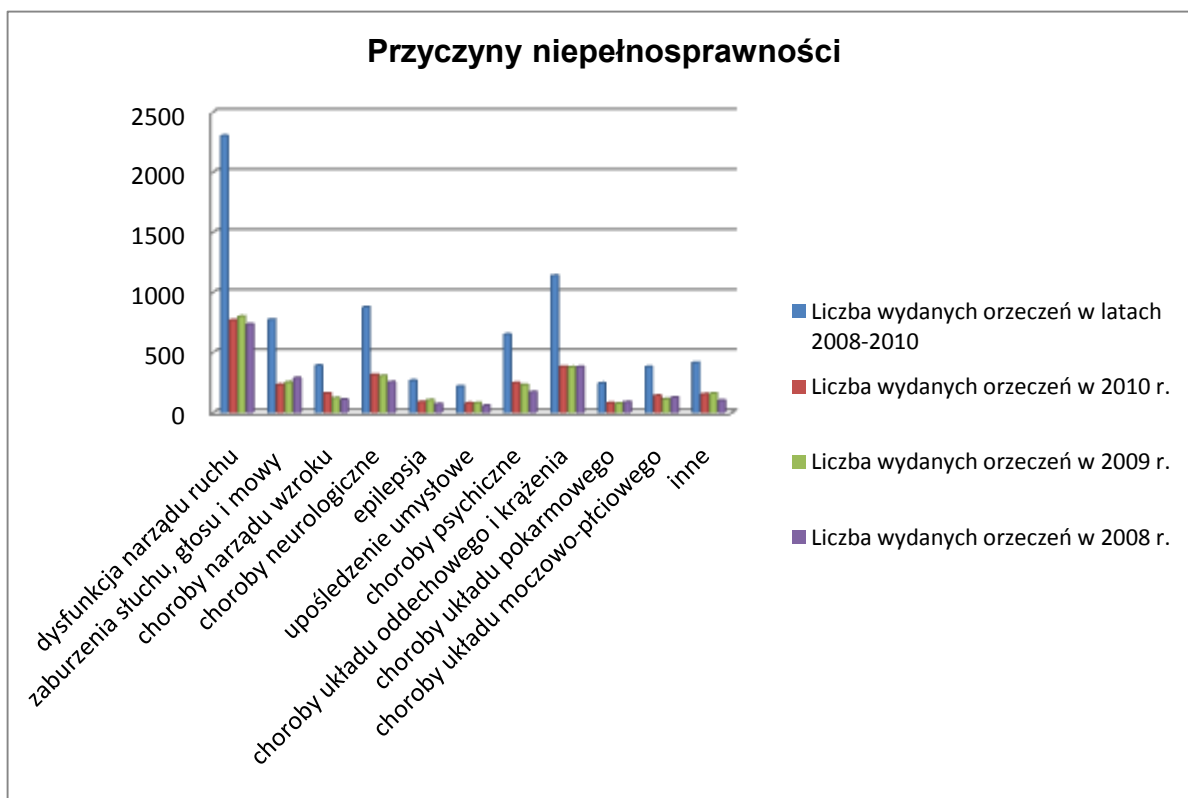
Z pozyskanych danych wynika, że najwięcej orzeczeń wydano osobom posiadającym lekki stopień niepełnosprawności. Stanowią one prawie 50 % ogółu wydanych orzeczeń. Dane te obrazuje wykres nr 4.

Jednocześnie należy zauważyć, że systematycznie też zwiększa się liczba orzekanych osób ze stopniem znacznym, co wskazuje na zwiększanie się liczby osób wymagających opieki innych osób.

Liczba orzeczeń wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wg przyczyn niepełnosprawności przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Przyczyna niepełnosprawności	Liczba orzeczeń wydanych w latach 2008-2010 w podziale na schorzenia	Liczba orzeczeń wydanych w 2010 r. w podziale na schorzenia	Liczba orzeczeń wydanych w 2009 r. w podziale na schorzenia	Liczba orzeczeń wydanych w 2008 r. w podziale na schorzenia
dysfunkcja narządu ruchu	2304	769	800	735
zaburzenia słuchu, głosu i mowy	774	232	253	289
choroby narządu wzroku	392	161	121	110
choroby neurologiczne	877	315	307	255
epilepsja	266	89	104	73
upośledzenie umysłowe	218	79	81	58
choroby psychiczne	651	248	231	172
choroby układu oddechowego i krążenia	1140	382	378	380
choroby układu pokarmowego	245	80	77	88
choroby układu moczowo-płciowego	381	142	112	127
inne	415	154	160	101

Tabela nr 5. Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w podziale na przyczyny niepełnosprawności w latach 2008-2010

Wykres nr 5. Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w podziale na przyczyny niepełnosprawności w latach 2008-2010

Główną przyczyną wydania orzeczeń o niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności wśród osób powyżej 16 r. ż. były schorzenia narządu ruchu oraz układu krążenia i oddechowego. Należy zauważyć większą liczbę orzeczeń stwierdzających zaburzenia psychiczne i neurologiczne. Dane te obrazuje wykres nr 5.

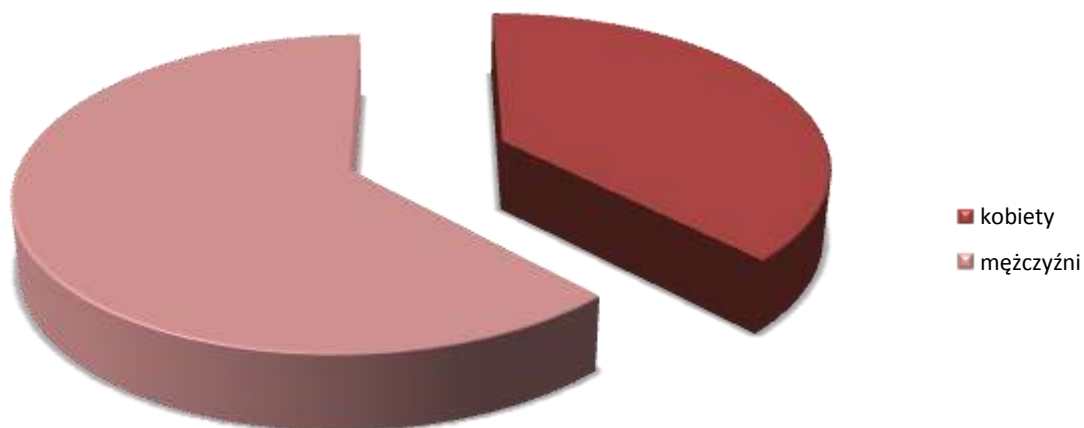
Dane dotyczące wydanych przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Świdnicy w latach 2008 - 2010 orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia w podziale na płeć przedstawia tabela nr 6 oraz wykres nr 6.

Płeć	Liczba wydanych orzeczeń w latach 2008-2010	Liczba wydanych orzeczeń w 2010 r.	Liczba wydanych orzeczeń w 2009 r.	Liczba wydanych orzeczeń w 2008 r.
kobiety	356	127	118	111
mężczyźni	585	221	200	164

Tabela nr 6. Orzeczenia wydane dla osób poniżej 16 roku życia w podziale na płeć w latach 2008-2010

Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż systematycznie z roku na rok zwiększa się ilość wydanych orzeczeń w stosunku do osób poniżej 16 roku życia. Należy jednak zauważyć, że największy wzrost nastąpił wśród mężczyzn.

Liczba wydanych orzeczeń dla dzieci poniżej 16 roku życia w latach 2008-2010 w podziale na płeć

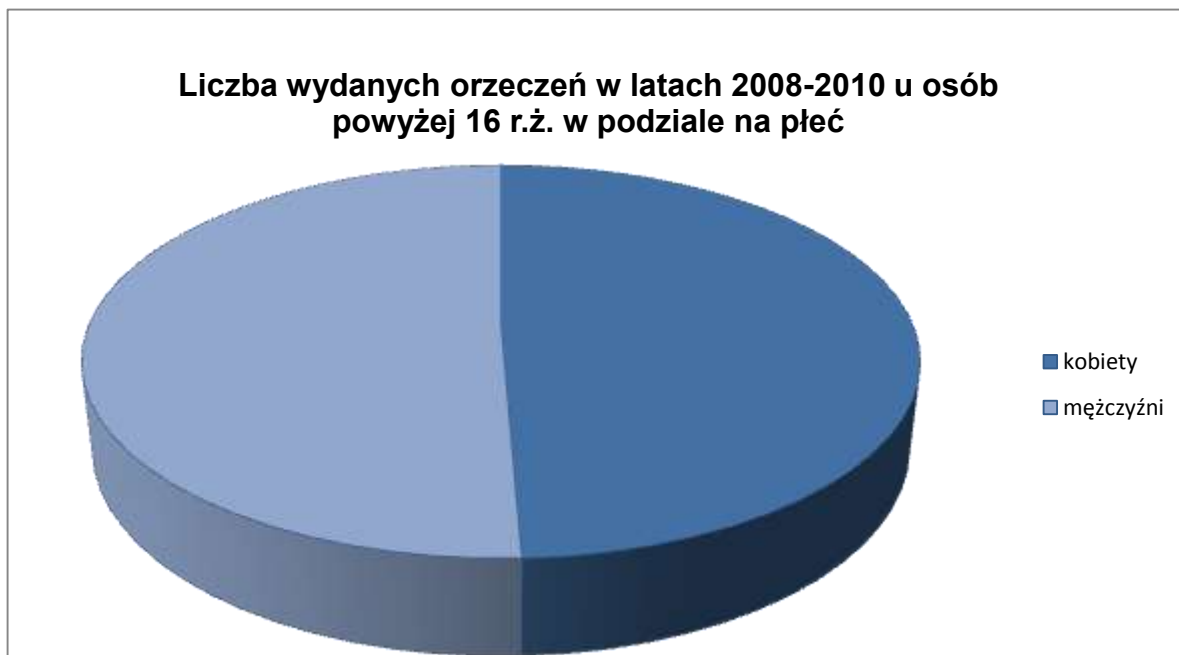
Wykres nr 6. Orzeczenia wydane dla osób poniżej 16 roku życia w podziale na płeć w latach 2008-2010

Dominującą ilość orzeczeń dla dzieci do 16 r.ż. wydano dla chłopców i wynosi ona aż 62%. Natomiast wśród osób dorosłych ilość wydanych orzeczeń w podziale na płeć rozkłada się po połowie, co obrazuje poniższa tabela oraz wykres.

Płeć	Liczba wydanych orzeczeń w latach 2008-2010	Liczba wydanych orzeczeń w 2010 r.	Liczba wydanych orzeczeń w 2009 r.	Liczba wydanych orzeczeń w 2008 r.
kobiety	3317	1121	1099	1097
mężczyźni	3405	1182	1207	1016

Tabela nr 7 Orzeczenia wydane dla osób powyżej 16 roku życia w podziale na płeć w latach 2008-2010

Liczba wydanych orzeczeń w latach 2008-2010 u osób powyżej 16 r.ż. w podziale na płeć

Wykres nr 7. Orzeczenia wydane dla osób powyżej 16 roku życia w podziale na płeć w latach 2008-2010

Z przedstawionych danych wynika, że niepełnosprawność wśród osób powyżej 16 r.ż. jest notowana w równym stopniu wśród mężczyzn jak i kobiet, co oznacza, że nie jest determinowana przez płeć.

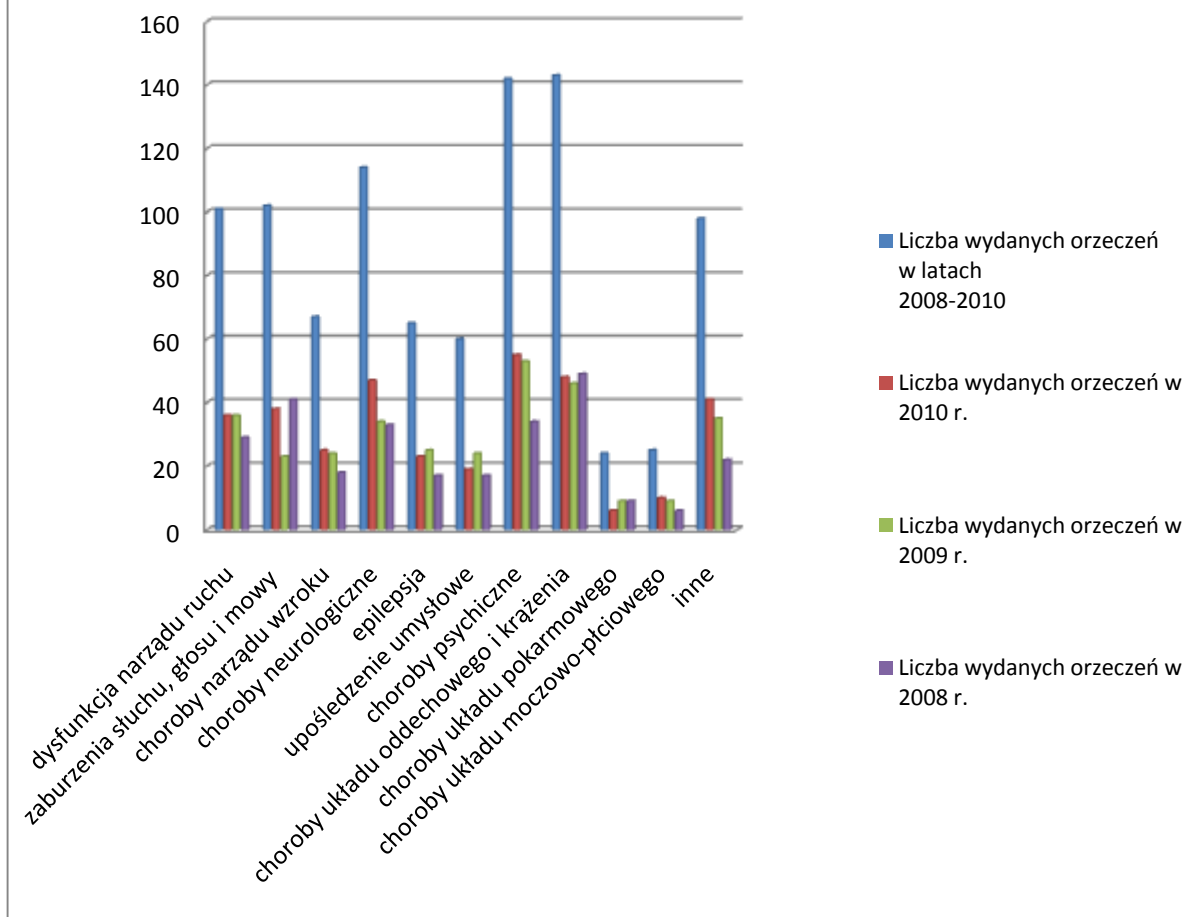
Liczba wydanych orzeczeń przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla osób poniżej 16 r. ż wg przyczyn niepełnosprawności przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Przyczyna niepełnosprawności	Liczba orzeczeń wydanych w latach 2008-2010 w podziale na schorzenia	Liczba orzeczeń wydanych w 2010 r. w podziale na schorzenia	Liczba orzeczeń wydanych w 2009 r. w podziale na schorzenia	Liczba orzeczeń wydanych w 2008 r. w podziale na schorzenia
dysfunkcja narządu ruchu	101	36	36	29
zaburzenia słuchu, głosu i mowy	102	38	23	41
choroby narządu wzroku	67	25	24	18
choroby neurologiczne	114	47	34	33
epilepsja	65	23	25	17
upośledzenie umysłowe	60	19	24	17
choroby psychiczne	142	55	53	34
choroby układu oddechowego i krążenia	143	48	46	49
choroby układu pokarmowego	24	6	9	9
choroby układu moczowo-płciowego	25	10	9	6
inne	98	41	35	22

Tabela nr 8. Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla osób poniżej 16 r.ż. w podziale na przyczyny niepełnosprawności w latach 2008-2010

Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności dla osób poniżej 16 roku życia w podziale na przyczyny niepełnosprawności

Wykres nr 8. Orzeczenia wydane przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w podziale na przyczyny niepełnosprawności w latach 2008-2010

Na podstawie powyższej informacji można stwierdzić, że najczęstszą przyczyną niepełnosprawności wśród dzieci do 16 roku życia są choroby układu oddechowego i krążenia, choroby psychiczne oraz dysfunkcje narządu ruchu, choroby neurologiczne, zaburzenia słuchu, głosu i mowy. Należy zauważyć, że w ostatnich dwóch latach odnotowano wśród dzieci 50% wzrost chorób psychicznych w stosunku do roku 2008.

4. Zatrudnienie osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne stanowią kategorię osób, dla których podjęcie pracy zawodowej oznacza nie tylko polepszenie sytuacji finansowej, ale przede wszystkim oznacza zwiększenie poczucia własnej wartości. Zatrudnienie jest swoistą terapią i sprzyja polepszeniu stanu zdrowia. Poczucie przydatności, samodzielności ekonomicznej i możliwości samorealizacji poprzez pracę jest w przypadku tych osób szczególnie ważne. Ze względu na istnienie barier społecznych i stereotypów, niepełnosprawni mają istotne trudności w uzyskaniu zatrudnienia. Znaczna część tych osób rezygnuje w ogóle z prób poszukiwania wolnych miejsc pracy. Analizując rodzaj niepełnosprawności literatura przedmiotu wskazuje, że szczególnie trudna jest sytuacja osób psychicznie chorych i z dysfunkcją narządu ruchu, którzy stanowią największą grupę osób pozostających bez zatrudnienia.

Zgodnie z zapisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych działania urzędu pracy są ukierunkowane na przygotowanie osób niepełnosprawnych do pracy zawodowej poprzez zapewnienie optymalnych warunków podnoszenia kwalifikacji a także szkolenia lub przekwalifikowania.

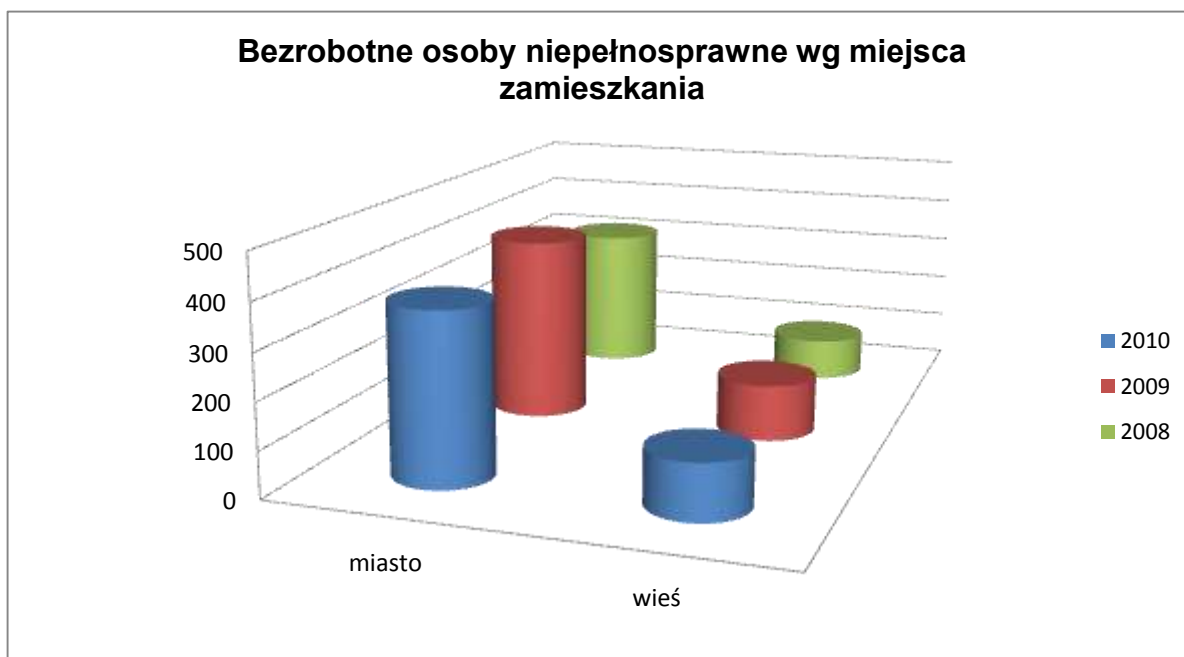
Na koniec 2010 r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy zarejestrowane były 492 osoby niepełnosprawne jako bezrobotne i 86 osób poszukujących pracy.

Szczegółowe dane obrazują przedstawione poniżej wykresy oraz tabele.

Płeć	2010	2009	2008
kobiety	214	251	210
mężczyźni	278	276	200

Tabela nr 9. Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wg płci w latach 2008-2010

Z powyższej tabeli wynika, że w latach 2008-2010 bezrobocie w większej części objęło niepełnosprawnych mężczyzn.

Wykres nr 9. Bezrobotne osoby niepełnosprawne wg miejsca zamieszkania w latach 2008-2010

Zgodnie z przedstawionymi wyżej informacjami (wykres nr 9) wśród bezrobotnych osób niepełnosprawnych w latach 2008-2010 problem niepełnosprawności dotykał w największym stopniu mieszkańców Powiatu Świdnickiego, którzy zamieszkują w mieście.

Poniżej przedstawiono liczbę bezrobotnych osób niepełnosprawnych w podziale na stopnie niepełnosprawności.

Stopień niepełnosprawności	2010	2009	2008
lekki	417	451	331
umiarkowany	70	72	77
znaczny	5	4	2

Tabela nr 10. Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych wg stopnia niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego w latach 2008-2010

Wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP największą kategorię bezrobotnych stanowiły osoby posiadające lekki stopień niepełnosprawności.

Przyczyny niepełnosprawności wśród osób bezrobotnych prezentuje poniższa tabela.

Przyczyny niepełnosprawności	2010	2009	2008
dysfunkcja narządu ruchu	164	177	113
dysfunkcja narządu słuchu	30	34	17
dysfunkcja narządu wzroku	25	23	22
choroby neurologiczne w tym epilepsja	59	45	29
upośledzenie umysłowe	6	6	8
choroby psychiczne	27	32	21
choroby układu krążenia i układu oddechowego	39	50	39
choroby układu pokarmowego / metaboliczne	6	4	7
inne	24	28	15

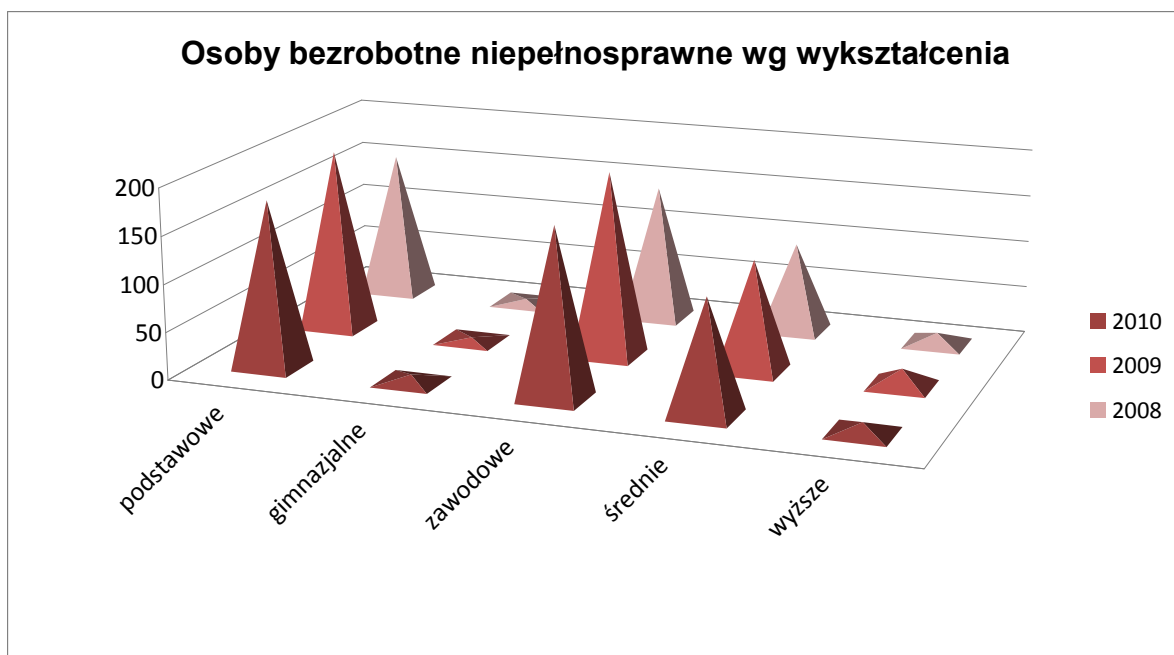
Tabela nr 11. Osoby niepełnosprawne bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na przyczyny niepełnosprawności w latach 2008-2010

Z przedstawionych danych wynika, iż wśród bezrobotnych osób niepełnosprawnych najliczniejszą grupę stanowią osoby z dysfunkcją narządu ruchu.

Poniżej przedstawiamy dane dotyczące wykształcenia wśród osób bezrobotnych.

Wykształcenie	2010	2009	2008
podstawowe	176	193	155
gimnazjalne	8	3	4
zawodowe	177	196	144
średnie	120	117	95
wyższe	11	18	12

Tabela nr 12. Osoby niepełnosprawne bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na wykształcenie w latach 2008-2010

Wykres nr 10. Osoby niepełnosprawne bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na wykształcenie w latach 2008-2010

Wśród osób niepełnosprawnych najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym, natomiast najmniej bezrobotnych posiada wykształcenie wyższe. W związku z reformą oświaty, która w 1999 r. wprowadziła gimnazjum, pozyskane informacje o wykształceniu gimnazjalnym są obarczone błędem i nie są reprezentatywne w stosunku do ogółu populacji.

Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy w stosunku do osób niepełnosprawnych bezrobotnych jest zdecydowanie niższa i stanowi 17,5 % w 2010 r. w stosunku do zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych osób, co również świadczy o braku zainteresowania aktywizacją zawodową wśród osób posiadających świadczenia pieniężne. Liczbę osób w podziale na płeć prezentuje poniższa tabela.

Płeć	2010	2009	2008
kobiety	37	38	56
mężczyźni	49	63	58

Tabela nr 13. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy wg płci w latach 2008-2010

Z danych PUP wynika, że systematycznie spada liczba niepełnosprawnych kobiet poszukujących pracy, natomiast w latach 2008-2009 liczba mężczyzn stale

wzrastała. Jednocześnie należy zauważyć, że w 2010 r. spadała do najniższego poziomu w okresie ostatnich 3 lat liczba zarejestrowanych mężczyzn.

Wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy w 2010 r. i w 2008 r. tylko 4 osoby były mieszkańcami wsi a w 2009 r. było ich 8, dlatego działania powinny być nakierowane na aktywizację tej grupy wśród osób niepełnosprawnych.

Liczbę osób niepełnosprawnych poszukujących pracy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świdnicy wg stopnia niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego, prezentuje poniższa tabela.

Stopień niepełnosprawności	2010	2009	2008
lekki	19	22	25
umiarkowany	59	67	83
znaczny	8	12	6

Tabela nr 14. Liczba osób niepełnosprawnych poszukujących pracy wg stopnia niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego w latach 2008-2010

Odmienne od bezrobotnych osób niepełnosprawnych (tabela nr 10) spośród osób poszukujących pracy najliczniejszą grupę stanowią osoby legitymujące się orzeczeniem o stopniu umiarkowanym lub równoważnym. Prezentuje to poniższy wykres.

Wykres nr 11. Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy wg stopnia niepełnosprawności lub orzeczenia równoważnego w latach 2008-2010

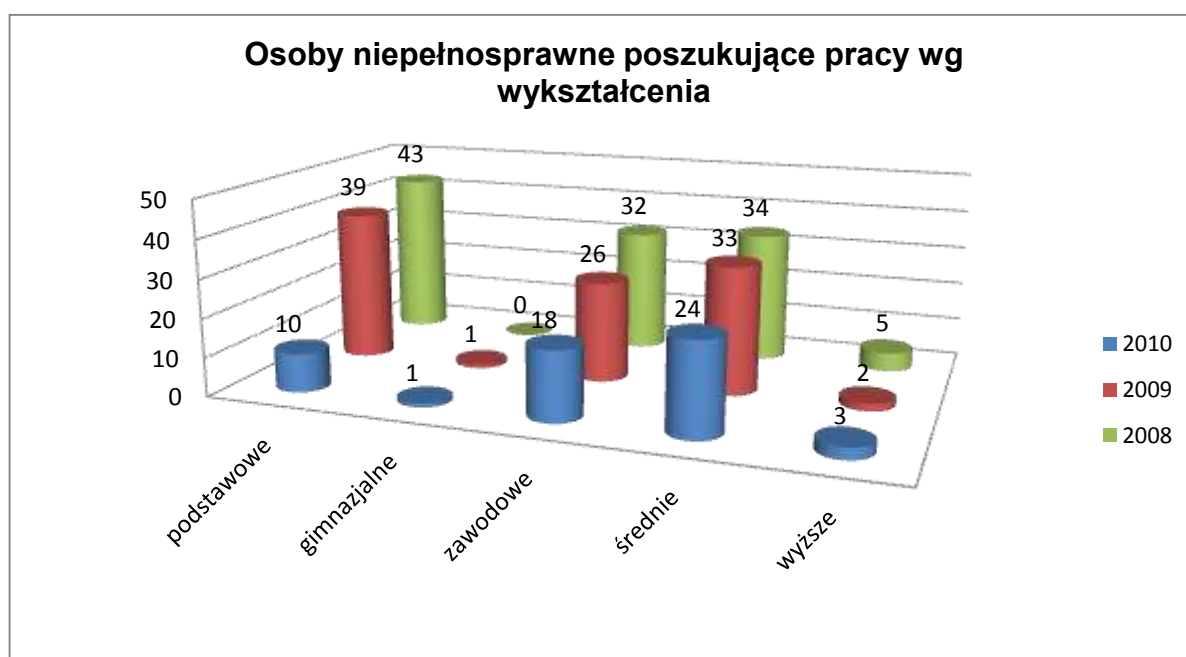
Przyczyny niepełnosprawności wśród osób poszukujących pracy prezentuje tabela nr 15.

Przyczyny niepełnosprawności	2010	2009	2008
dysfunkcja narządu ruchu	18	18	16
dysfunkcja narządu słuchu	1	5	6
dysfunkcja narządu wzroku	8	10	5
choroby neurologiczne w tym epilepsja	10	9	12
upośledzenie umysłowe	1	0	0
choroby psychiczne	18	5	10
choroby układu krążenia i układu oddechowego	7	11	12
choroby układu pokarmowego / metaboliczne	1	1	1
inne	6	1	6

Tabela nr 15. Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na przyczyny niepełnosprawności w latach 2008-2010

Z podanych powyżej danych wynika, iż najczęstszą przyczyną niepełnosprawności jest dysfunkcja narządu ruchu. Należy zauważyć znaczący wzrost zarejestrowanych wśród osób z zaburzeniami psychicznymi, dlatego w ofercie programowej należy uwzględnić potrzeby tych osób.

Poniższy wykres przedstawia odnotowane wykształcenie wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy.

Wykres nr 12. Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w podziale na wykształcenie w latach 2008-2010

Najlichnieszą grupą wśród osób niepełnosprawnych poszukujących pracy w latach 2008-2009 były osoby z wykształceniem podstawowym, natomiast w 2010 r. osoby ze średnim wykształceniem.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, które znalazły prace (wg miejsca zamieszkania).

Miejsce zamieszkania	2010	2009	2008
miasto	180	136	161
wieś	49	35	36

Tabela nr 16. Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy, które znalazły prace wg miejsca zamieszkania w latach 2008-2010

Porównując liczbę zarejestrowanych osób niepełnosprawnych (w 2010 r. było 578 - 492 osoby niepełnosprawne jako bezrobotne i 86 osób poszukujących pracy) do osób, które znalazły zatrudnienie- 229, należy zauważyć że zatrudnienie znalazło prawie 40 % osób zarejestrowanych.

5. Rehabilitacja zawodowa i społeczna oraz pomoc społeczna

Art. 7 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych stanowi, że rehabilitacja osób niepełnosprawnych oznacza zespół działań organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych, społecznych zmierzających od osiągnięcia, przy współudziale tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Zgodnie z zapisami cytowanej ustawy rehabilitacja jest procesem, którego celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcie i utrzymanie optymalnego poziomu funkcjonowania. Do podstawowych zadań rehabilitacji zalicza się:

- 1) z zakresu zatrudnienia i rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych:
  - a. finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych,
  - b. zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i nie pozostających w zatrudnieniu,

- c. udzielanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,
  - d. zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej,
  - e. dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego,
- 2) z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych:
- a. dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
  - b. dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
  - c. dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze,
  - d. dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
  - e. dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej,
  - f. zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym.

Rehabilitacja zawodowa jest ważną częścią rehabilitacji kompleksowej. Dotyczy ona niepełnosprawnych osób w wieku aktywności zawodowej, a za cel stawia sobie przygotowanie do pracy oraz zapewnienie osobie niepełnosprawnej zatrudnienia, zgodnie z jej możliwościami psychofizycznymi i kwalifikacjami zawodowymi.

Rehabilitacja zawodowa powinna przebiegać w kilku etapach. Pierwszy etap stanowi poradnictwo zawodowe oparte na ocenie zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej. Udzielenie właściwej porady zawodowej stanowi bardzo istotny etap, gdyż od niego właśnie zależy powodzenie całego procesu rehabilitacji zawodowej. Następny etap stanowi przygotowanie do pracy, w wyniku którego osoba niepełnosprawna nabywa niezbędną wiedzę teoretyczną, umiejętności praktyczne oraz zasady funkcjonowania i zachowania się w sytuacjach zawodowych. Kierunek kształcenia zawodowego ustalany jest na podstawie wyników badań zdolności do pracy i diagnozy zawodowej. Po pomyślnym ukończeniu przygotowania do pracy powinno nastąpić zatrudnienie na odpowiednio dobranym stanowisku pracy, odpowiadającym psychofizycznym sprawnościom i uzyskanym kwalifikacjom zawodowym. Podjęcie przez osobę niepełnosprawną właściwej dla niej pracy stanowi ukoronowanie całego procesu rehabilitacji zawodowej. W realizacji procesu

rehabilitacji zawodowej wsparcie stanowią środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, z których finansuje się następujące zadania:

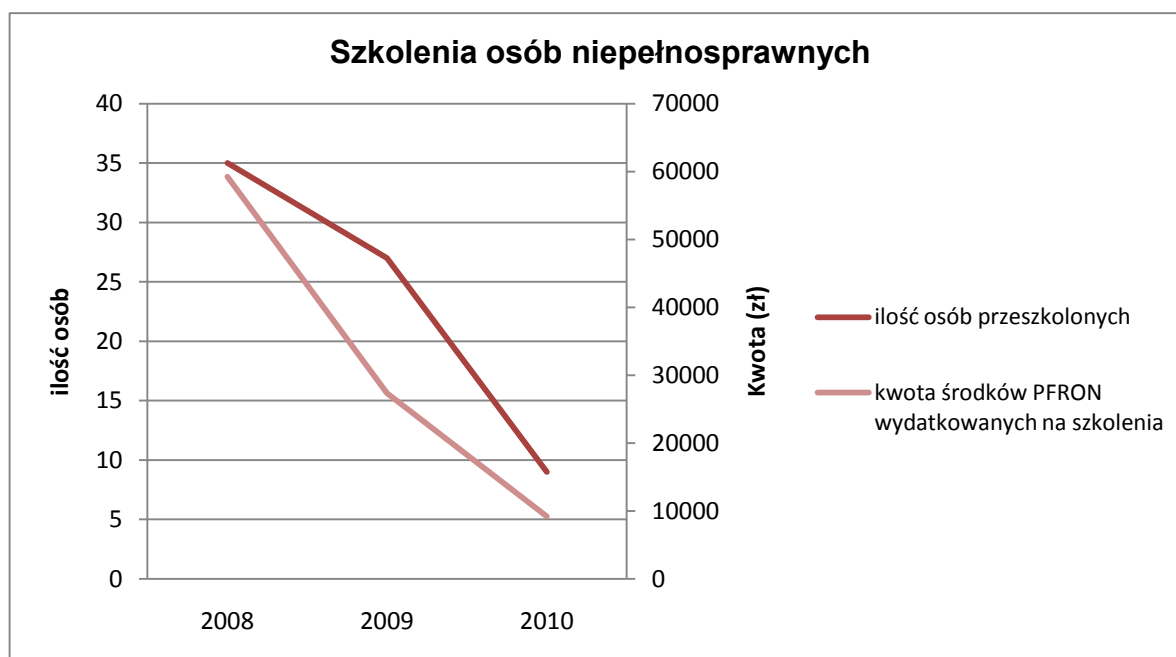
1.a. Finansowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych

Finansowanie szkoleń i kursów zawodowych pozwalających podwyższyć kwalifikacje zawodowe lub zmienić profil zawodowy dla osób niepełnosprawnych jest jednym z zadań, które wspierają rozwój procesu aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, tym samym zwiększając ich szanse w powrocie na rynek pracy. Zadanie to wpisuje się w aktualne trendy obowiązujące w pracy socjalnej, propagujące ideę partnerstwa na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Poniższa tabela oraz wykres przedstawia ilość osób, które korzystały z tej formy wsparcia oraz kwoty środków PFRON przeznaczone na finansowanie szkoleń.

Rok	Ilość osób przeszkolonych	Kwota środków PFRON wydatkowanych na szkolenia
2008	35	59 242
2009	27	27 357
2010	9	9 200

Tabela nr 17. Osoby niepełnosprawne przeszkolone ze środków PFRON w latach 2008-2010

Wykres nr 13. Osoby niepełnosprawne przeszkolone ze środków PFRON w latach 2008-2010

Z uwagi na mniejszą z roku na rok ilość otrzymywanych środków PFRON na realizację zadań, widoczne staje się zmniejszanie liczby osób przeszkolonych. Podkreślić jednak należy, że wśród osób niepełnosprawnych zmniejszyło się zainteresowanie tą formą wsparcia.

1.b. Zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu ma prawo korzystać z usług lub instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69 poz. 415 ze zm.).

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w PUP jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

1. szkoleń,
2. stażu,
3. prac interwencyjnych,
4. przygotowania zawodowego dorosłych,
5. badań lekarskich lub psychologicznych mających na celu:
  - stwierdzenie zdolności bezrobotnego do wykonywania pracy, uczestnictwa w szkoleniu lub przygotowaniu zawodowym dorosłych, odbywania stażu, wykonywania prac społecznie użytecznych,
  - określenie szczególnych predyspozycji psychofizycznych wymaganych do wykonywania zawodu,
6. zwrotu kosztów przejazdu z miejsca zamieszkania i powrotu do miejsca zatrudnienia, zakwaterowania przejazdu na badania lekarskie lub psychologiczne i powrotu do miejsca zamieszkania, o których mowa w art. 45 ust. 1, 2 i 4 ustawy o promocji,
7. studiów podyplomowych.

Wydatki na instrumenty lub usługi rynku pracy, o których mowa powyżej są finansowane w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako:

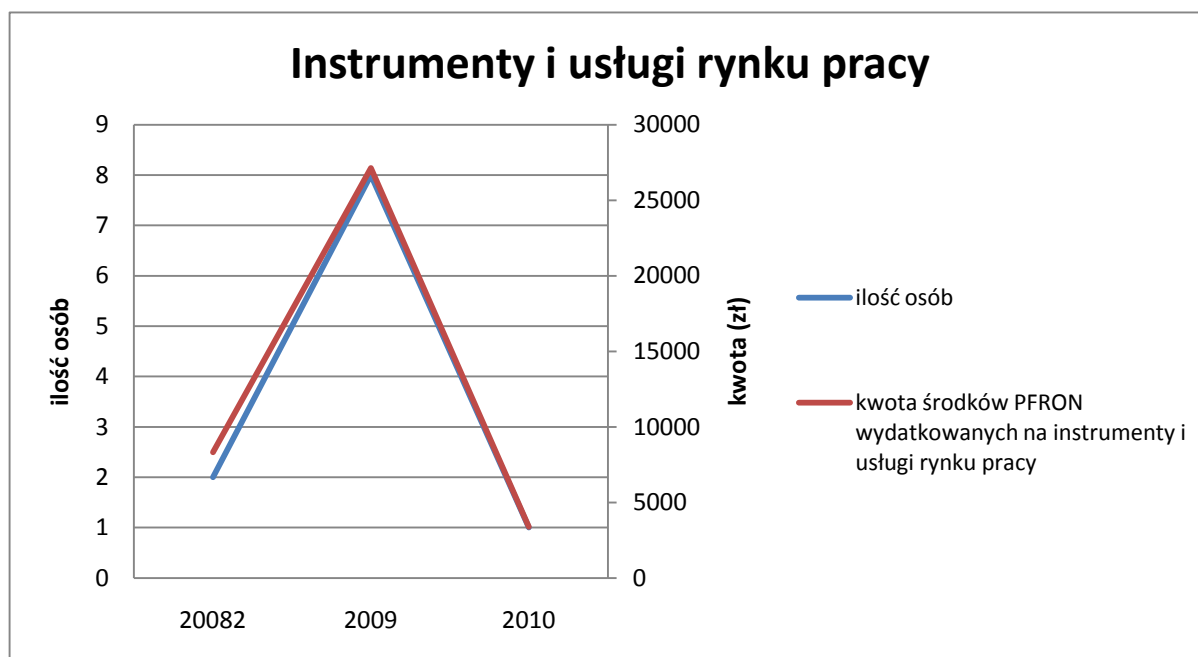
1. bezrobotne – ze środków Funduszu Pracy,

2. poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu – ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Ilość osób, które skorzystały z tego zadania oraz koszty wydatkowane ze środków PFRON przedstawia tabela nr 18 oraz wykres nr 14.

Rok	Ilość osób	Kwota środków PFRON wydatkowanych na instrumenty oraz usługi rynku pracy
2008	2	8 322
2009	8	27 132
2010	1	3 376

Tabela nr 18. Ilość osób niepełnosprawnych, które skorzystały z instrumentów i usług rynku pracy w latach 2008-2010

Wykres nr 14. Ilość osób niepełnosprawnych, które skorzystały z instrumentów i usług rynku pracy w latach 2008-2010

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych zwiększa możliwość uzyskania zatrudnienia oraz podnosi poczucie ich własnej wartości, a mimo to zainteresowanie wśród osób niepełnosprawnych szkoleniami oraz instrumentami i usługami rynku pracy spada z roku na rok. Przyczyn takiego spadku zainteresowania w/w formami pomocy jest wiele m.in.: brak wiary w możliwość zatrudnienia po przeszkoleniu czy niechęć do samodzielnego rozwiązywania problemów.

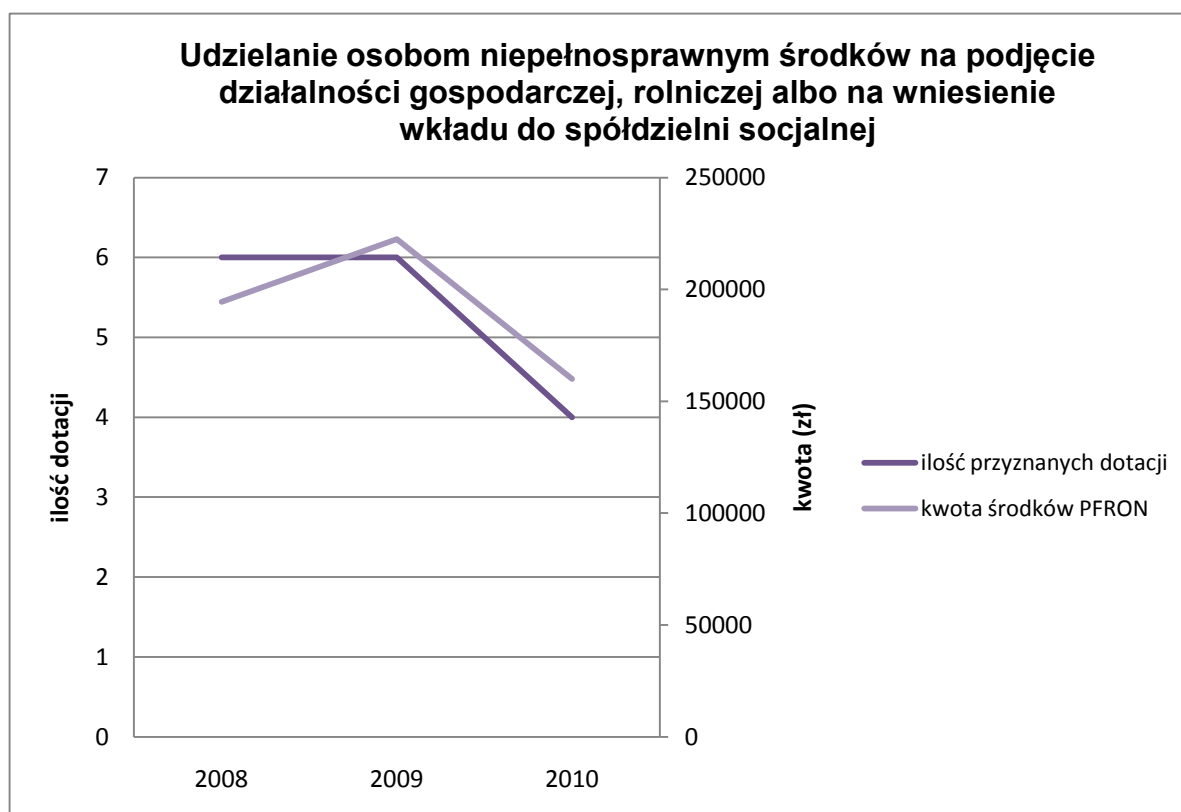
1.c. Udzielanie osobom niepełnosprawnym środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej

Powyższe zadanie polega na podejmowaniu działań zmierzających do uaktywnienia osób niepełnosprawnych poprzez propagowanie i dofinansowanie przedsięwzięć nakierowanych, np. na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej.

Ilość osób, które skorzystały z tego rodzaju pomocy oraz ilość środków przeznaczonych na ten cel przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

Rok	Ilość osób, które skorzystały ze wsparcia	Kwota środków PFRON
2008	6	194 464
2009	6	222 500
2010	4	160 000

Tabela nr 19. Ilość osób niepełnosprawnych, które skorzystały ze środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w latach 2008-2010

Wykres nr 15. Ilość osób niepełnosprawnych, które skorzystały ze środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej w latach 2008-2010

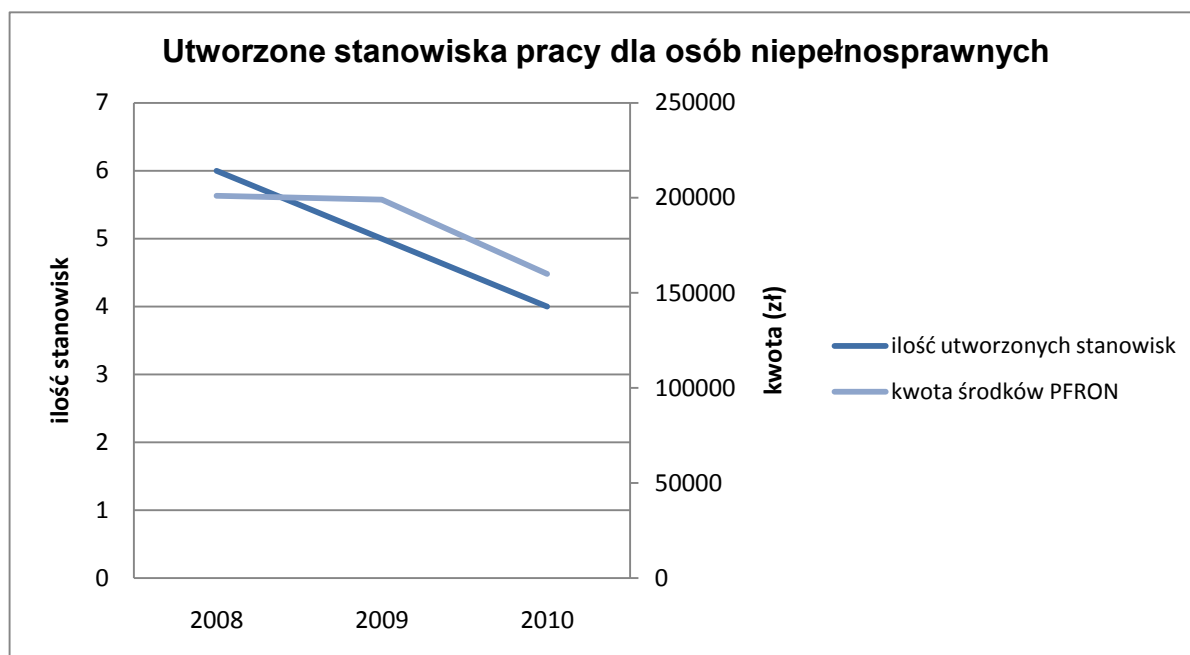
W przypadku realizacji tego zadania należy zauważyć spadek w 2010 r. ilości osób, które skorzystały z pomocy na samozatrudnienie. Wynika to również ze zmniejszonej ilości środków PFRON, jak również z niewielkiego zainteresowania osób niepełnosprawnych.

1.d. Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej

Z wnioskiem o udzielenie refundacji na wyposażenie stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej zarejestrowanej w Powiatowym Urzędzie Pracy może wystąpić pracodawca. Refundacja ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych obejmuje udokumentowane koszty zakupu wyposażenia stanowiska pracy, na którym będzie wykonywać pracę osoba niepełnosprawna. Zwrotowi nie podlegają koszty poniesione przez pracodawcę przed dniem zawarcia umowy.

Rok	Ilość utworzonych stanowisk pracy	Kwota środków PFRON
2008	6	201 057
2009	5	198 978
2010	4	160 000

Tabela nr 20. Ilość utworzonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych w latach 2008-2010

Wykres nr 16. Ilość utworzonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych w latach 2008-2010

Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż systematycznie spada liczba nowoutworzonych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych. Jest to związane przede wszystkim ze zmniejszającą się ilością środków otrzymywanych z PFRON, jak również z koniecznością zatrudniania przez pracodawcę osoby niepełnosprawnej przez okres co najmniej 36 miesięcy.

1.e.Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego

Osoba niepełnosprawna może ubiegać się o dofinansowanie kredytu bankowego (inwestycyjnego lub obrotowego), zaciągniętego na kontynuację działalności gospodarczej, jeżeli:

1. Prowadzi działalność gospodarczą (wytwórczą, budowlaną, handlową, usługową) albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne.
2. Posiada orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności.
3. Nie korzystała z pożyczki ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej albo rolniczej lub taka pożyczka została spłacona lub umorzona.
4. Otrzymała kredyt na kontynuację działalności gospodarczej albo prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego.
5. Nie posiada zaległości w zobowiązaniach wymagalnych wobec Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

6. Prowadzi działalność gospodarczą albo własne lub dzierżawione gospodarstwo rolne od co najmniej jednego roku od daty złożenia wniosku.

Dofinansowanie nie może przekroczyć 50% oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności, przysługującego w danym roku, po dniu zawarcia umowy pomiędzy Starostą a osobą niepełnosprawną do końca roku kalendarzowego. Dofinansowaniem nie mogą być objęte odsetki za nieterminowe spłaty rat zarówno kapitału jak i odsetek.

Poniższa tabela przedstawia kwoty udzielonego wsparcia przy prowadzeniu działalności gospodarczej.

Liczba osób w latach			Kwota w latach		
2008	2009	2010	2008	2009	2010
1	1	0	1 119	736	0

Tabela nr 21. Ilość udzielonych dofinansowań do oprocentowania kredytu bankowego w latach 2008-2010

Z przedstawionych danych wynika, że zadanie to nie jest atrakcyjną formą wsparcia działalności gospodarczej dla osób niepełnosprawnych, przy tak rygorystycznych obwarowaniach, dlatego niepełnosprawni nie starają się o uzyskanie takiego dofinansowania.

Rehabilitacja społeczna to jeden z istotniejszych aspektów działań kierowanych do osób niepełnosprawnych. Wynika to z przeświadczenia o potrzebie takiej aktywizacji osób niepełnosprawnych, której efektem będzie zapobieganie wykluczeniu społecznemu, jak również pełniejsze uczestniczenie w życiu społecznym. Rehabilitacja społeczna to zespół działań, w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym. Realizowana jest przede wszystkim przez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej, należą:

2. a. Turnusy rehabilitacyjne

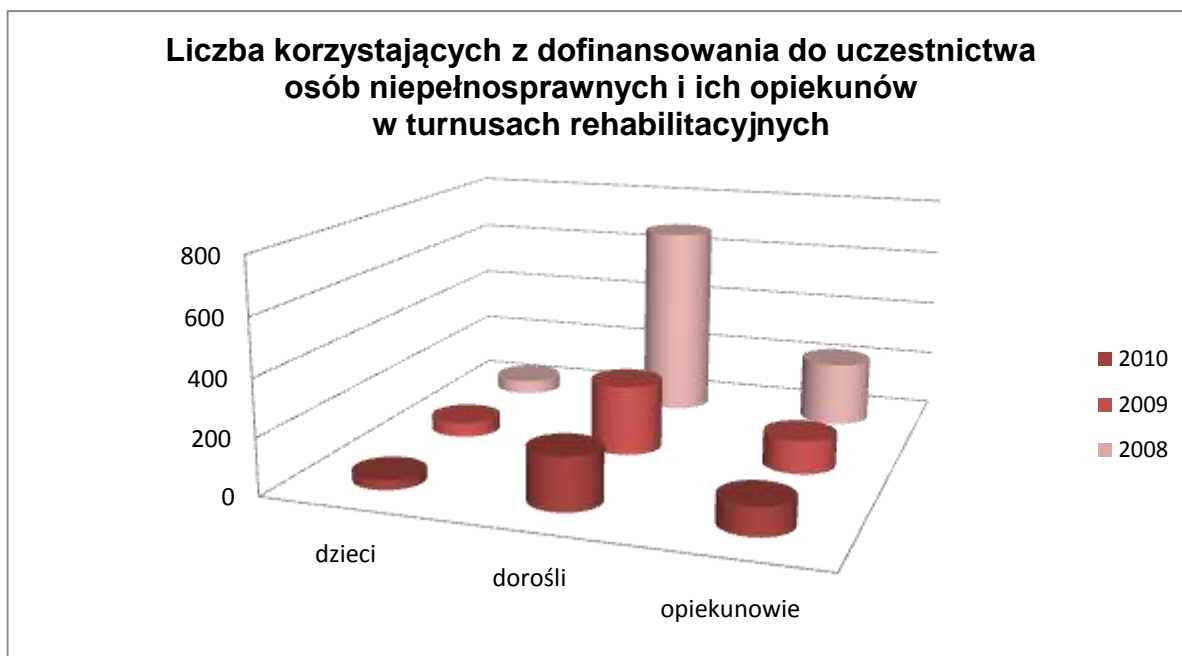
Turnusy rehabilitacyjne są zorganizowaną formą aktywnej rehabilitacji połączoną z elementami wypoczynku. Celem uczestnictwa w turnusie jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi poprzez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, pobudzenie i rozwijanie zainteresowań, a także wyrobienie zaradności. Program turnusu powinien zawierać elementy rehabilitacji zgodnej z rodzajem schorzenia osoby niepełnosprawnej, obejmować zajęcia rehabilitacyjne, kulturalno -

oświatowe, sportowo- rekreacyjne oraz inne wynikające ze specjalistycznego rodzaju turnusu.

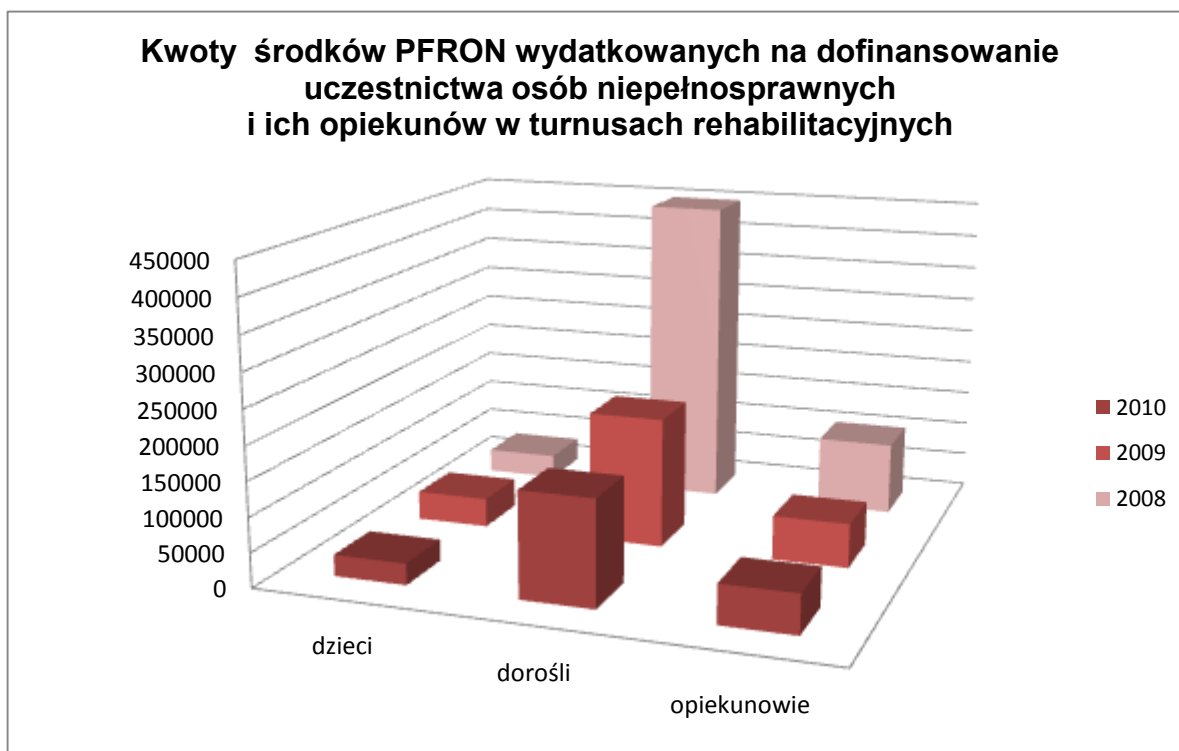
Wydatki poniesione ze środków PFRON na realizację zadania na przestrzeni ostatnich 3 lat przedstawia tabela nr 22 oraz wykresy nr 17 i 18.

	Liczba osób w latach			Kwota w latach		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Dzieci	50	51	35	34 959	42 191	30 881
Dorośli	684	248	186	448 577	188 499	152 566
Opiekunowie	229	118	98	105 122	64 119	56 835

Tabela nr 22. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2008-2010

Wykres nr 17. Liczba osób korzystających z dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym w latach 2008-2010

Wykres nr 18. Kwota środków PFRON wydatkowanych na dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym w latach 2008-2010

Ilość osób zamieszkujących na wsi a korzystających z dofinansowania w latach 2008-2010, wynosiła odpowiednio 10,6%, 25,41% i 12,85%.

Zmniejszająca się ilość osób otrzymujących dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym wynika ze zmniejszającej się puli środków PFRON przeznaczonych na realizację zadań przez powiaty.

2.b. Dofinansowanie sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych

Organizacja ww. form odgrywa istotną rolę w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz we włączaniu tych osób w nurt życia społecznego. Działania te, zwiększając aktywność osób z niepełnosprawnością, przyspieszają proces integracji społecznej. Upowszechnianie sportu służy podnoszeniu i nabywaniu sprawności fizycznej przez osoby niepełnosprawne. Sport jako element zdrowego stylu życia chroni zdrowie i ogranicza skutki niepełnosprawności. Z kolei organizowanie kultury umożliwia osobom niepełnosprawnym korzystanie z dóbr dziedzictwa narodowego; jest ambitną formą spędzania wolnego czasu o szerokich walorach poznawczych i kształcących. Często forma ta realizowana jest w postaci wyjazdów poza miejsce stałego zamieszkania lub wędrowki w celach

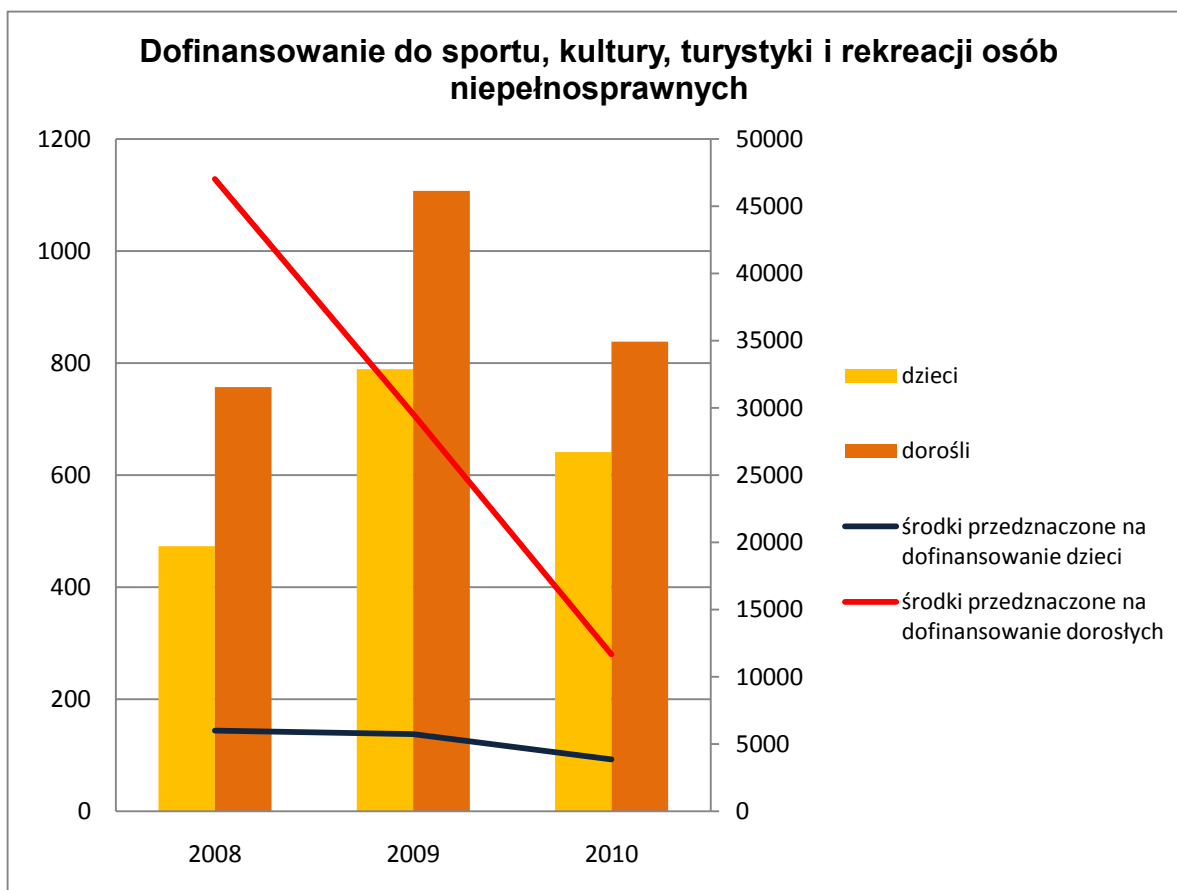
krajoznawczych. Organizowanie rekreacji umożliwia wytchnienie, odpoczynek od pracy, co zapobiega przemęczeniu i służy ochronie zdrowia.

Z dofinansowania do realizacji tego zadania w 2008 r. skorzystało 17 organizacji, w 2009 r. – 15, a w 2010 r. - 12. Średnia liczba osób zamieszkujących na wsi będących uczestnikami zadań z zakresu sportu, kultury, turystyki i rekreacji, wynosi 13,25%. Ilość środków finansowych przeznaczonych na wsparcie tej formy rehabilitacji oraz liczbę osób korzystających z dofinansowania do zadania przedstawia tabela nr 23.

	Liczba osób w latach			Kwota w latach		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Dzieci	473	789	641	5 991	5 748	3 862
Dorośli	757	1 107	838	47 018	29 541	11 656

Tabela nr 23. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2008-2010

Porównując powyżej przedstawione dane z roku 2008 do 2010 roku widać, że pomimo zmniejszających się środków na realizację zadania zwiększyła się liczba osób korzystających z zajęć kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych, co wyraźnie przedstawia wykres nr 19.

Wykres nr 19. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2008-2010

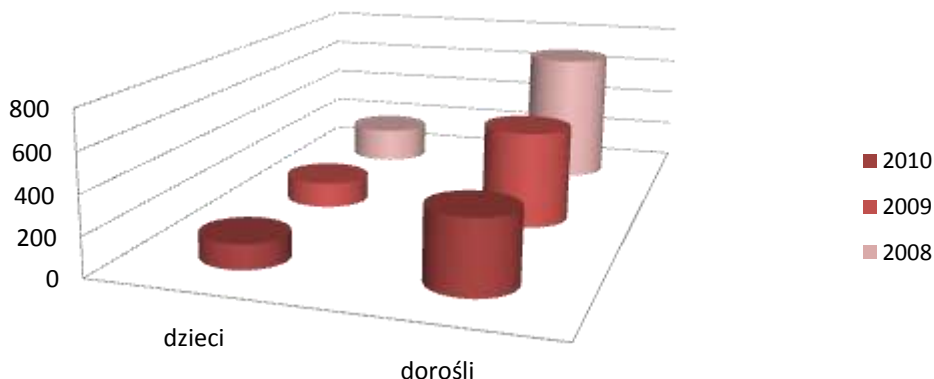
2.c. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Dofinansowanie zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i środków pomocniczych w ostatnich latach stało się jednym z kluczowych zadań Powiatu, związanych ze wsparciem codziennego funkcjonowania osób niepełnosprawnych oraz procesem ich usprawniania w warunkach domowych. Z uwagi na zmniejszające się środki PFRON, ilość dofinansowań do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego oraz przedmiotów ortopedycznych jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb, dlatego cenną inicjatywą będzie wspieranie utworzenia wypożyczalni tego sprzętu.

	Liczba osób w latach			Kwota w latach		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Dzieci	186	132	127	187 454	153 594	157 833
Dorośli	690	499	373	617 625	433 533	288 462

Tabela nr 24. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla osób niepełnosprawnych w latach 2008-2010

Liczba osób korzystających z dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Wykres nr 20. Liczba osób korzystających z dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2008-2010

Z w/w osób niepełnosprawnych, które otrzymały dofinansowanie, prawie 30% zamieszkiwało na wsi i jest to największy wskaźnik korzystania ze wsparcia wśród tych osób.

Również z dofinansowania do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego korzystały osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, co przedstawia tabela nr 25.

Liczba organizacji w latach			Kwota w latach		
2008	2009	2010	2008	2009	2010
3	2	1	2 393	3 479	3 000

Tabela nr 25. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej w latach 2008-2010

2.d. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się

Likwidowanie barier wynikających z indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych jest jednym z priorytetowych zagadnień związanych z realizacją zadań Powiatu na rzecz osób obciążonych problemem niepełnosprawności. Ze względu na wysokie koszty likwidacji barier, często związanych z wysokimi kosztami adaptacji mieszkań i domów lub zakupu specjalistycznego sprzętu ułatwiającego funkcjonowanie i komunikowanie się osób niepełnosprawnych z otoczeniem,

szczególnie istotne staje się wsparcie finansowe przedsięwzięć nakierowanych na ich likwidację. W poniższej tabeli przedstawiono ilość osób niepełnosprawnych korzystających z tego zadania oraz kwoty wydatkowane na jego realizację.

likwidacja barier	Liczba osób w latach			Kwota w latach		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
architektonicznych	55	27	36	596 237	334 717	201 175
w komunikowaniu	43	13	25	71 644	29 258	29 146
technicznych	49	38	41	132 190	109 342	79 271
ogółem na dzieci	15	11	6	72 982	54 853	19 681
Ogółem dorośli	132	67	96	727 089	418 464	289 911

Tabela nr 26. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2008-2010

Również w przypadku zadania polegającego na likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych zauważalny jest spadek liczby udzielonych dofinansowań z uwagi na ograniczone środki otrzymywane z PFRON. Jednak jest to zadanie z którego chętniej korzystają osoby niepełnosprawne zamieszkałe na wsi a udział procentowy kwot wydatkowanych na ten cel wynosi w 2008 r. – 16,93%, 2009 r. – 26,94 % a w 2010 r. – 19,46%.

Od 2004 roku Powiat Świdnicki brał udział w „Programie wyrównywania różnic między regionami”. Program ten ma za zadanie przede wszystkim wyrównywanie szans rozwojowych grup społecznych i obszarów geograficznych poprzez eliminację barier stojących na przeszkodzie zwiększania mobilności zawodowej, społecznej i przestrzennej oraz zapewniania równego dostępu do infrastruktury społecznej i technicznej mającej podstawowe znaczenie dla kształtowania konkurencyjności kraju (transportowej, edukacyjnej, zdrowia, kultury), a także dostępu do podstawowych usług publicznych. Dzięki temu programowi działania wyrównujące różnice między regionami są podejmowane w obszarze rehabilitacji osób niepełnosprawnych, tj. wyposażenie obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, likwidację barier w placówkach edukacyjnych i w zakładach opieki zdrowotnej, w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania. Program finansowany jest ze środków PFRON. W ramach tego programu Powiat korzystał m.in. z dofinansowania

ze środków do likwidacji barier. W poniższej tabeli przedstawiono beneficjentów, cele oraz kwoty pozyskanych środków na likwidację barier funkcjonalnych.

I.p.	rok	Nazwa beneficjenta	projekt	Kwota wydatkowana na projekt w zł.
1	2004	Gmina Miasto Świdnica ul. Armii Krajowej 49 58-100 Świdnica	Przystosowanie budynku Gimnazjum nr 2 w Świdnicy przy ul. Ofiar Oświęcimskich 30 do potrzeb uczniów niepełnosprawnych z dobudową dźwigu osobowego dla osób niepełnosprawnych	150.000,-
2	2006	Gmina Świebodzice Rynek 1 58-160 Świebodzice	Zabudowa dźwigu dla niepełnosprawnych w Publicznym Zespole Szkół Podstawowo-Gimnazjalnych z Oddziałami Integracyjnymi w Świebodzicach	81.442,57
3	2006	Gmina Świebodzice Rynek 1 58-160 Świebodzice	Zabudowa dźwigu dla niepełnosprawnych w Publicznym Przedszkolu nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Świebodzicach	58.227,77
4	2006	Powiat Świdnicki	Kompleksowa i specjalistyczna pomoc dzieciom wielorako niepełnosprawnym Szkoła Podstawowa nr 7 i Gimnazjum nr 5 w Świdnicy	40.225,21
5		Powiat Świdnicki	Budowa podjazdu dla osób niepełnosprawnych do budynku głównego szkoły ZSRC w Mokrzeszowie	35.482,-
6	2009	Gmina Dobromierz Pl. Wolności 24 58-170 Dobromierz	Przystosowanie budynku szkoły do potrzeb uczniów niepełnosprawnych	21.804,03
7	2009	Gmina Świebodzice Rynek 1 58-160 Świebodzice	Likwidacja barier w poruszaniu się i w komunikowaniu w Publicznym Przedszkolu nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Świebodzicach – zakup i montaż wykładzin antypoślizgowych	29.679,93

Tabela nr 27. Pozyskane środki na likwidację barier funkcjonalnych z „Programu wyrównywania różnic między regionami” przez Powiat Świdnicki w latach 2004-2009

Powiat Świdnicki pozyskał również środki na likwidację barier w ramach realizacji programu celowego PFRON pn. „Edukacja - program pomocy w dostępie do nauki dzieci i młodzieży niepełnosprawnej”. Realizacja programu „Edukacja” przyczyniła się do poprawy warunków umożliwiających prowadzenie procesu edukacji dzieci i młodzieży niepełnosprawnych na poziomie porównywalnym ze szkolnictwem ogólnodostępnym oraz do poprawy infrastruktury socjalno-bytowej w placówkach specjalnych zapewniających całodobową opiekę nad uczniami bądź wychowankami niepełnosprawnymi. W ramach programu pozyskano 188 513,72 zł na modernizację toalet i łazienki w budynku Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Bystrzycy Górnej.

2.e. Dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej

Warsztat Terapii Zajęciowej jest jedną z form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych. Oznacza wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówkę stwarzającą osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskiwania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. W Powiecie Świdnickim funkcjonuje jeden WTZ w zajęciach którego uczestniczy 35 osób.

Realizacja przez warsztat ww. celów odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania:

- umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- sprawności psychofizycznych oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

Warsztaty terapii zajęciowej, które realizują również zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej mają na celu ogólny rozwój i poprawę sprawności niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia przez zastosowanie różnych technik terapii zajęciowej.

Uczestnictwo osoby niepełnosprawnej w tych formach aktywności ma pozwolić jej na powrót lub wejście w życie społeczne i zawodowe. Powrót dotyczy tych osób niepełnosprawnych, które wcześniej uczestniczyły w życiu społecznym i zawodowym.

Proces przywracania do życia w społeczności lokalnej osób niepełnosprawnych będzie w pełni efektywny tylko wtedy, gdy rehabilitacja społeczna prowadzona będzie w sposób kompleksowy. Należy tworzyć warunki, aby osoby niepełnosprawne mogły uczestniczyć we wszystkich możliwych przejawach życia społecznego, efekty rehabilitacji leczniczej wspierać należy rehabilitacją społeczną, a w dalszej kolejności rehabilitacją zawodową.

Do ważnych czynników ograniczających możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych należy zaliczyć: wysokie bezrobocie powodujące wypieranie z rynku pracowników słabszych i chorych, niedostateczne i nieodpowiednie przygotowanie zawodowe, słaby stopień przygotowania do samodzielnego życia wielu z nich, niski poziom ogólnego wykształcenia a także nieznaną im możliwości zawodowych i uprzedzenia pracodawców. Każdy z wymienionych czynników stanowi poważną trudność, której przezwyciężenie wymaga pomocy, środków finansowych, środków technicznych itp. Występowanie wielu przeszkód powoduje ograniczenia, których pokonanie jest niezmiernie trudne. Złożoność działań, jakie należy podjąć celem rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, wymaga zaangażowania w jej realizację wszystkich mieszkańców naszego powiatu, zważywszy na fakt stopniowego starzenia się społeczeństwa, czego efektem jest prawdopodobieństwo jego niepełnosprawności.

Program powstaje w sytuacji dużych potrzeb środowiska w zakresie właściwego zaspokojenia potrzeb osób niepełnosprawnych. Zakłada stworzenie systemu wsparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin we wszystkich etapach rozwoju człowieka poprzez profilaktykę, wczesną diagnozę, kompleksowe działania uwzględniające potrzeby społeczne i psychiczne niepełnosprawnych i ich rodzin umożliwiającym im aktywny udział w życiu społeczności lokalnej. Działania te uwzględniać powinny:

- podniesienie świadomości społecznej w zakresie uznania prawa osób niepełnosprawnych do pełnej integracji ze społeczeństwem oraz możliwości egzekwowania przysługujących praw,
- zwiększenie w środowisku lokalnym dostępności i zakresu usług , świadczeń, w tym dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji leczniczej i społecznej, zapewnienie dziennej i całodobowej opieki oraz podniesienia standardu świadczonych usług,

- zapewnienie nauki w jak najkorzystniejszych warunkach, w szczególności edukacji przedszkolnej, a także nauki w szkołach powszechnych w integracji i systemie edukacji włączającej; rozszerzenie oferty edukacyjnej i zapewnienie kształcenia ustawicznego w celu przygotowania osób niepełnosprawnych do samodzielnego życia i pracy,
- rozszerzenie możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych,
- dalszą likwidację barier urbanistycznych, architektonicznych, komunikacyjnych, technicznych i transportowych,
- zintensyfikowanie i koordynację działań samorządów terytorialnych, służb pomocy społecznej, organizacji społecznych i wolontariatu, mających na celu pomoc w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej osób niepełnosprawnych i ich rodzin oraz zapobiegania społecznej marginalizacji i wykluczeniu,
- tworzenie warunków włączania dzieci, młodzieży i osób dorosłych w tok normalnego życia, korzystania przez nich z ogólnodostępnej infrastruktury i form życia społecznego.

Dofinansowanie do uczestnictwa w zajęciach Warsztatu Terapii Zajęciowej ze środków PFRON może maksymalnie wynieść 90 %.Poniżej przedstawiono kwoty wydatkowane na Warsztat w podziale na źródła finansowania.

Źródła finansowania WTZ	Kwota w latach		
	2008	2009	2010
PFRON	508 985	497 108	517 860
Powiat Świdnicki	46 949	55 234	57 540
Środki własne	9 652,59	0	0

Tabela nr 28. Źródła finansowania Warsztatów Terapii Zajęciowej w latach 2008-2010

Przekazywane środki PFRON oraz Powiatu Świdnickiego zapewniają osobom niepełnosprawnym prowadzenie szeroko rozumianej rehabilitacji oraz przyczyniają się do przygotowywania tych osób do wejścia na rynek pracy.

2.f. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej zlecane fundacjom oraz organizacjom pozarządowym

Zgodnie z ustawą zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych mogą być realizowane na zlecenie przez fundacje oraz organizacje pozarządowe (rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 lutego 2008 r. w sprawie rodzajów zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zlecanych fundacjom oraz organizacjom pozarządowym). Zadania te mogą być realizowane ze środków PFRON. W 2010 r. Powiat Świdnicki zlecił prowadzenie rehabilitacji osób niepełnosprawnych. W ramach tego zadania udzielono dofinansowania 1 organizacji w wysokości 10 000 zł. Organizacja objęła swoją opieką 29 osób dorosłych oraz 1 dziecko (w tym 28 mieszkańców miasta i 2 wsi).

6. Rehabilitacja lecznicza

Rehabilitacja jest procesem medyczno- społecznym, który dąży do zapewnienia osobom niepełnosprawnym godziwego życia w poczuciu użyteczności społecznej i bezpieczeństwa społecznego oraz zawodowego.

Rehabilitacja lecznicza ukierunkowana jest przede wszystkim na wykorzystanie biologicznych metod oddziaływania na osobę z dysfunkcją organizmu w celu poprawy jej stanu zdrowia lub ograniczenia somatycznych skutków urazu ciała. Rehabilitacja umożliwia szybszy proces naturalnej regeneracji oraz zmniejszenie się fizycznych i psychicznych następstw choroby. Unowocześnianie technik diagnostycznych oraz leczniczych, kontrolowanie procesu leczenia i regeneracji organizmu, ograniczają skutki trwającej choroby.

Rehabilitacja medyczna stymuluje proces leczenia przede wszystkim przez aktywność, zarówno ruchową jak i psychiczną. Rehabilitacja psychiczna ma bardzo duże znaczenie. Musi ona doprowadzić do wystąpienia profilaktyki inwalidztwa. Ma zadziałać tak, aby osoba niepełnosprawna zachowała wiarę w poprawę swojej sytuacji zdrowotnej, rodzinnej, społecznej i zawodowej. Odpowiednie działanie psychoterapeutyczne, w przypadku osób niepełnosprawnych, które utraciły niektóre funkcje organizmu w sposób trwały, powinno doprowadzić do zaakceptowania nowej sytuacji i "nowego" ciała.

Przedstawione dane obrazują niewielką ilość sal rehabilitacyjnych ogólnodostępnych dla osób niepełnosprawnych, dlatego konieczne jest wspieranie rozwoju ich sieci oraz wspomaganie ich doposażenia.

W Powiecie Świdnickim funkcjonuje 49 zakładów opieki zdrowotnej i 2 szpitale, w tym 44 placówek niepublicznych i 7 publicznych. Na terenie naszego Powiatu z 51 instytucji 7 prowadzi rehabilitację, są wyposażone w odpowiedni sprzęt i sale rehabilitacyjne. Przedstawione dane obrazują niewielką ilość sal rehabilitacyjnych ogólnodostępnych dla osób niepełnosprawnych, dlatego konieczne jest wspieranie rozwoju ich sieci oraz wspomaganie ich doposażenia.

7. Transport osób niepełnosprawnych

Z uwagi na znaczne zurbanizowanie dużej powierzchni Powiatu transport na jego terenie stał się ważnym zadaniem. W zakresie mobilności należy zauważyć, że posiadany przez Miasta Powiatu tabor autobusowy jest niewystarczająco dostosowany dla osób niepełnosprawnych, a ukształtowanie infrastruktury Miast i Gmin Powiatu w zakresie ciągów komunikacyjnych pieszych jest poważną barierą architektoniczną dla osób z niepełnosprawnością ruchową i osób niewidomych.

Niedostosowanie komunikacji autobusowej do potrzeb osób niesprawnych spowodowało konieczność podjęcia działań w tym zakresie. W ramach programu celowego PFRON pn. „Program wyrównywania różnic między regionami” zostały zakupione pojazdy do przewozu osób niepełnosprawnych, co prezentuje poniższa tabela.

I.p.	rok	Nazwa beneficjenta	Projekt	Kwota wydatkowana na projekt w zł.
1	2005	Gmina Świebodzice Rynek 1 58-160 Świebodzice	Zakup dwóch samochodów typu bus do przewozu osób niepełnosprawnych	184.000,-
2	2006	Gmina Strzegom Rynek 38 58-150 Strzegom	Zakup autobusu do przewozu osób niepełnosprawnych	139.150,-
3	2009	Gmina Jaworzyna Śląska ul. Wolności 9 58-140 Jaworzyna Śląska	Zakup samochodu typu bus do przewozu osób niepełnosprawnych	52.500,-

Tabela nr 29. Pozyskane środki na likwidację barier transportowych z „Programu wyrównywania różnic między regionami” przez Powiat Świdnicki w latach 2005-2009

W Powiecie Świdnickim przystosowane samochody do potrzeb osób niepełnosprawnych posiadają także Domy Pomocy Społecznej w Świebodzicach i Jaskulinie.

Dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej transport do szkoły zapewniają rodzice, Gminy, Miasta oraz Powiat Świdnicki. Poniższa tabela przedstawia sposób zapewnienia dojazdu do placówki edukacyjnej dla niepełnosprawnych uczniów.

I.p.	Nazwa	Podmioty zapewniające transport dzieciom niepełnosprawnym do szkoły R – Rodzice UM- Urząd Miasta UG –Urząd Gminy
1	Urząd Miasta w Świdnicy	R, UM
2	Urząd Gminy w Świdnicy	UG
3	Starostwo Powiatowe w Świdnicy	Urząd
4	Urząd Miasta w Świebodzicach	R, UM
5	Urząd Miasta w Jaworzynie Śląskiej	UM
6	Urząd Miasta w Strzegomiu	UM
7	Urząd Miasta w Żarowie	UM
8	Urząd Gminy w Dobromierzu	UG
9	Urząd Gminy w Marcinowicach	UG

Tabela nr 30. Transport dzieci i młodzieży do szkół na terenie Powiatu Świdnickiego

Na podstawie przeprowadzonej analizy wynika, iż z pośród 29 podmiotów zarejestrowanych w Starostwie Powiatowym w Wydziale Komunikacji 2 podmioty posiadają po 6 busów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych, a Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne posiada 38 pojazdów niskopodwoziowych:

- 1) Prywatny Przewoźnik ze Świdnicy – posiada 6 busów z windami, w których może przemieszczać się od 2 do 5 wózków (w jednym busie),
- 2) Prywatny Przewoźnik z Klecina – posiada również 6 busów z windami, w każdym może być do czterech wózków w zależności od potrzeb,
- 3) MPK, ul. Inżynierska 6 w Świdnicy – posiada 38 pojazdów niskopodwoziowych.

8. Edukacja osób niepełnosprawnych

Edukacja osób niepełnosprawnych polega na integralnej realizacji funkcji dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły z uwzględnieniem specyficznych form i metod pracy oraz zasad nauczania, opisanych przez współczesną pedagogikę. Podstawowym celem edukacji jest wielostronny rozwój osoby niepełnosprawnej. Jego osiągnięcie uwarunkowane jest intensyfikacją kontaktów społecznych i współuczestnictwem tych osób w decydowaniu o sprawach dotyczących ich uczenia się, pracy i spędzania czasu wolnego. Ważne jest tu bowiem spełnianie postulatu integracji funkcjonalnej wyznaczającej efektywność systemu kształcenia i wychowania osób niepełnosprawnych. Zagadnienia integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem osób pełnosprawnych, a zwłaszcza wyrównywania szans życiowych stanowi niezwykle złożoną i trudną problematykę a jednocześnie doniosłe wyzwanie dla współczesnej edukacji. Z tego też powodu zadania dydaktyczne dotyczące kształtowania cech instrumentalnych powinny być nakierowane na wiadomości, umiejętności, sprawność, kształtowanie postaw, przekonań i systemu wartości.

Poniżej przedstawiono zasoby placówek edukacyjnych znajdujące się na terenie Powiatu Świdnickiego.

I.p.	Nazwa	Szkoły podstawowe publiczne/niepubliczne	Gimnazja publiczne/niepubliczne	Przedszkola publiczne/niepubliczne	Placówki integracyjne publiczne/niepubliczne
1	Urząd Miasta w Świdnicy	6/3	4/2	7/7	Szkoła Podstawowa nr 1, Gimnazjum nr 2, Przedszkole nr 16/brak
2	Urząd Gminy w Świdnicy	6/brak	3/brak	2/5	W szkołach w Lutonii, Witoszów, Pszenno, Grodziszczu i w Bystrzycy nauczanie integracyjne/brak
3	Urząd Miasta w Świebodzicach	4/4	3/4	7/2	Szkoła Podstawowa nr 2 i nr 6, Gimnazjum nr 2/brak
4	Urząd Miasta w Jaworzynie Śląskiej	3/brak	1/brak	1/1	Szkoła Podstawowa w Starym Jaworowie/brak
5	Urząd Miasta w Strzegomiu	8/brak	4/brak	2/2	brak/brak
6	Urząd Miasta w Żarowie	3/brak	1/brak	1/1	Szkoły w Mrowinach, Żarowie i Imbramowicach realizują nauczanie integracyjne/brak

7	Urząd Gminy w Dobromierzu	2/brak	1/brak	brak/1	Szkoła Podstawowa Gniewków/brak
8	Urząd Gminy w Marcinowicach	1/1	2/brak	brak/1	brak/brak

I.p.	Nazwa	Szkoły ponadgimnazjalne publiczne/niepubliczne	Zespół Szkół Specjalnych publiczne/niepubliczne	Placówki integracyjne publiczne/niepubliczne
1	Starostwo Powiatowe w Świdnicy	15/19	3/brak	tak/1

Tabela nr 31. Edukacja osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Świdnickiego

W ramach realizacji programu celowego PFRON pn. „Edukacja - program pomocy w dostępie do nauki dzieci i młodzieży niepełnosprawnej” została wyposażona baza dydaktyczna i rehabilitacyjna oraz doposażona infrastruktura socjalno- bytowa Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Bystrzycy Górnej, na które to zadania pozyskano środki odpowiednio w wysokości 2.503,- zł. i 16.916 ,- zł.

9. Zasoby własne Powiatu oraz organizacje i placówki działające na rzecz osób niepełnosprawnych

Na terenie Powiatu Świdnickiego funkcjonują następujące organizacje i placówki działające na rzecz osób niepełnosprawnych:

I.p.	Nazwa	Adres	Najważniejsze cele i formy działania		
1.	Zespół Placówek Specjalnych w Bystrzycy Górnej	Bystrzyca Górna 48 58-114 Lubachów	<p>W skład Zespołu Placówek wchodzi:</p> <table border="1"> <tr> <td>Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kawalerów Orderu Uśmiechu</td> <td>Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 2 Gimnazjum Specjalne nr 1</td> </tr> </table> <p>W SOSW przebywają głównie wychowankowie z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, funkcjonuje w nim również klasa dla dzieci upośledzonych w stopniu umiarkowanym.</p> <p>Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Bystrzycy Górnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzi grupy wychowawcze dla dzieci i młodzieży z SOS-W, - udziela specjalistycznej pomocy psychoedukacyjnej dzieciom i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu lekkim i umiarkowanym oraz zaburzonej 	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kawalerów Orderu Uśmiechu	Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 2 Gimnazjum Specjalne nr 1
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Kawalerów Orderu Uśmiechu	Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 2 Gimnazjum Specjalne nr 1				

			<p>w zachowaniu i zagrożonej niedostosowaniem społecznym, przygotowuje wychowanków do samodzielnego udziału w życiu społecznym i integracji ze środowiskiem,</p> <ul style="list-style-type: none"> - zaspokajają podstawowe potrzeby życiowe wychowanków oraz tworzy odpowiednie warunki do nauki, - wspomaga rodziców (opiekunów prawnych) w pełnieniu funkcji wychowawczych i edukacyjnych, - udziela pomoc rodzicom w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju dzieci i młodzieży. 	
2.	Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr De Notre Dame.	Świebodzice ul. Mickiewicza 8 58-160 Świebodzice	DPS przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	DPS zapewnia mieszkańcom całodobową opiekę oraz zaspokajają ich niezbędne potrzeby osobowe, bytowe, zdrowotne, edukacyjne, społeczne i religijne, na poziomie obowiązującego standardu.
3.	Dom Pomocy Społecznej	Jaskulin 13, 58-170 Dobromierz	DPS dla niepełnosprawnych intelektualnie osób dorosłych	
4.	Świdnickie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych	ul. Kilińskiego 53/1 58-100 Świdnica	<p>Organizacja prowadzi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rehabilitację społeczną, szkolenia, prelekcje, rehabilitację leczniczą, - ćwiczenia na przyrządach, - wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego, - grupy samopomocowe, - telefon zaufania, porady, informacje; 	
5.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Świdnicy	ul. Kozara-Słobódzkiego 28 58-100 Świdnica	<p>Stowarzyszenie w ramach działalności prowadzi 3 jednostki:</p> <p>OREW – Ośrodek Rehabilitacyjno - Edukacyjno-Wychowawczy w Świdnicy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - edukacja (spełnianie obowiązku szkolnego dla dzieci z głębszym upośledzeniem umysłowym), - rehabilitacja, - rewalidacja, - terapia psychologiczna, - terapia logopedyczna, - muzykoterapia; <p>WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej w Mokrzeszowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie do podjęcia zatrudnienia na otwartym lub chronionym rynku pracy, - rehabilitacja społeczna, - rewalidacja, - pomoc psychologiczna, - zajęcia uspołeczniające; <p>ŚDS – Środowiskowy Dom Samopomocy w Świdnicy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowanie do samodzielnego życia w społeczeństwie, - rehabilitacja, - rewalidacja, - pomoc psychologiczna, 	

			<ul style="list-style-type: none"> - pracownie terapeutyczne, - muzykoterapia;
6.	Stowarzyszenie Pomocy na Rzecz Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej w Świebodzicach	ul. Parkowa 4 58-160 Świebodzice	<ul style="list-style-type: none"> - rehabilitacja lecznicza stacjonarna, - rehabilitacja na basenie, - lekcje języka angielskiego, - dystrybucja żywności dla osób potrzebujących pomocy;
7.	Towarzystwo Przyjaciół Chorych „Hospicjum”	ul. Grodzka 19 58-100 Świdnica	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc rodzinom osób ciężko chorych w sprawowaniu opieki nad chorymi, - wizyty lekarskie i pielęgniarskie w domu chorego, - wypożyczanie sprzętu medyczno - rehabilitacyjnego;
8.	Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Miejsko-Gminny w Świdnicy	Al. Niepodległości 4 58-100 Świdnica	<ul style="list-style-type: none"> - usługi opiekuńcze i pielęgniarskie, - opieka paliatywna dla osób chorych, - pomoc rzeczowa, - posiłek dla potrzebujących, - wydawanie odzieży oraz realizacja talonów na wyprawki dla niemowląt i środki czystości, - pomoc w załatwianiu formalności;
9.	Polski Związek Niewidomych	Al. Niepodległości 12 58-100 Świdnica ul. Strzegomska 30 58-160 Świebodzice ul. Paderewskiego 36 58-150 Strzegom	<ul style="list-style-type: none"> - pomoc niewidomym w zakresie czytania i pisania - nauka pisania punktowego, - nauka orientacji przestrzennej, - prenumerata i udostępnianie czasopism brajlowskich, - spotkania integracyjne niewidomych, - porady prawne, - zajęcia rehabilitacyjne, - rozwój zainteresowań i uzdolnień;
10.	Fundacja „SERCE” Europejskie Centrum Przyjaźni Dziecięcej	ul. Długa 33 ul. Kościelna 15 58-100 Świdnica	<ul style="list-style-type: none"> - opieka nad dziećmi chorymi i niepełnosprawnymi, - organizacja zajęć o charakterze integrującym, - prowadzenie Dziecięcego Telefonu Zaufania, - pomoc rzeczowa dzieciom, wyposażanie w podręczniki szkolne dzieci z rodzin najuboższych oraz dożywianie, - pomoc w nauce szkolnej, - terapia dla dzieci z rodzin alkoholowych, - organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży, - praca z rodziną, konsultacje wychowawcze, - propagowanie i obrona praw dziecka;
11.	Fundacja „Nasze Dzieci”	ul. Akacyjowa 12 58-130 Żarów	<ul style="list-style-type: none"> - niwelowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania dzieci niepełnosprawnych, - edukacja i opieka przedszkolna, - prowadzenie działalności wychowawczej formacyjnej, - promocja zdrowia, - profilaktyka i edukacja zdrowotna, - wszechstronny rozwój dzieci;
12.	Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów	Rynek 26 58-100 Świdnica ul. Żeromskiego 13/15 58-160 Świebodzice	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia rehabilitacyjne, - leczenie i opieka medyczna, - organizowanie wypoczynku, turnusy rehabilitacyjne, - pomoc w uzyskaniu zniżki na

		ul. Kościuszki 2 58-150 Strzegom	przejazdy publicznymi środkami transportu;
		ul. Armii Krajowej 54 58-130 Żarów	
13.	Towarzystwo Opieki nad Chorymi ze Stomią „Życie”	ul. Franciszkańska 7 58-100 Świdnica	<ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności rehabilitacyjnej, - propagowanie problematyki stomijnej w środowiskach medycznych i w społeczeństwie, - zaopatrywanie w sprzęt stomijny, środki pomocnicze: pieluchomajtki, wata, gaza, - pomoc informacyjno- poradnicza, - kierowanie do odpowiednich placówek, instytucji osób potrzebujących pomocy, - pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt medyczny i rehabilitacyjny, - pomoc psychologiczna, - spotkania, animacja środowisk, - zajęcia rehabilitacyjne;
14.	Świdnickie Stowarzyszenie „Amazonki”	ul. Franciszkańska 7 58-100 Świdnica	<ul style="list-style-type: none"> - organizowanie i prowadzenie rehabilitacji fizycznej i psychicznej kobiet po mastektomii, - pomoc w zaopatrzeniu w protezy i ubiory przystosowane dla kobiet po mastektomii, - udzielanie wsparcia kobietom dotkniętym rakiem piersi, niesienie im pomocy i dzielenie się doświadczeniami, - podejmowanie akcji na rzecz wczesnego wykrywania, leczenia i rehabilitacji kobiet dotkniętych rakiem piersi, - terapia grupowa, - spotkania integracyjne, - rehabilitacja, - wykłady lekarzy specjalistów, - turnusy rehabilitacyjne;
15.	Koło Terenowe Osób Niepełnosprawnych Przewlekłe Chorych i Ich Rodzin przy Miejskim Komitecie Obywatelskim - Niezależne Forum Społeczne	ul. Trybunalska 1 58-100 Świdnica	<p>Prowadzone działania :</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnianie pomocy i opieki osobom dotkniętym bezdomnością, starszym, potrzebującym pomocy materialnej, finansowej, - prowadzenie poradnictwa w załatwianiu spraw urzędowych, - prowadzenie szerokiej działalności na rzecz osób niepełnosprawnych poruszających się o kulach, na wózkach inwalidzkich, niewidzących, niesłyszących, po operacjach, amputacjach kończyn i piersi, po wylewach i udarach mózgowych oraz z innymi schorzeniami powodującymi niepełnosprawność, a także na rzecz dzieci z porażeniem mózgowym;
16.	Towarzystwo Osób Głuchych i Niedosłyszących „Krzyk Ciszy”	ul. Wrocławska 16, 58-100 Świdnica	<p>Prowadzone działania :</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc osobom głuchym i niedosłyszącym, - ochrona zdrowia, uaktualnianie badań (audiogramy), - bezpłatna współpraca z gabinetem lekarskim,

			<ul style="list-style-type: none"> - pomoc w wypełnianiu wniosków i skierowań na komisję lekarską orzekającą o stopniu niepełnosprawności, również w pisaniu odwołań, - pozyskiwanie aparatów słuchowych (od osób prywatnych) i rozdawanie potrzebującym, - pomoc w poszukiwaniu pracy, - szkolenie osób zatrudnionych w przychodni i Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w zakresie języka migowego;
17.	Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom "Smyki"	ul. Wałbrzyska 33 58-160 Świebodzice,	<p>Stowarzyszenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnia wszechstronną pomoc psychologiczną i informacyjną (organizuje warsztaty, terapie) - dofinansowuje rehabilitację i terapię stymulującą, - organizuje cykliczne imprezy i spotkania integracyjne, - prowadzi świetlicę terapeutyczno – opiekuńczą „Kraina Marzeń”, gdzie dziecko niepełnosprawne może pobawić się z wolontariuszami lub wziąć udział w zajęciach plastycznych, muzycznych, terapii zajęciowej pod opieką terapeuty. - Zapewnia bezpłatne masaże oraz rehabilitacje czynno – bierną.

Tabela nr 32. Zasoby własne Powiatu oraz organizacje i placówki działające na rzecz osób niepełnosprawnych

10. Problemy osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne, na skutek ograniczeń wynikających z ich niepełnosprawności, napotykają na liczne problemy utrudniające aktywne uczestnictwo w wykonywaniu codziennych czynności życiowych i w życiu społecznym. Z przedstawionej powyżej próby określenia problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych wynika, że niepełnosprawność wśród mieszkańców Powiatu Świdnickiego wymaga wielu działań samorządu, organizacji pozarządowych i życzliwości wszystkich mieszkańców, aby skutecznie rozwiązywać istniejące problemy.

Na podstawie literatury do najczęściej występujących problemów i potrzeb osób niepełnosprawnych należy zaliczyć:

- zmniejszenie liczby miejsc pracy dostępnych dla niepełnosprawnych, konieczność organizacji systemu szkoleń i przekwalifikowań zawodowych umożliwiających wykonywanie pracy zarobkowej na otwartym rynku pracy,
- brak Zakładu Aktywizacji Zawodowej, umożliwiającego podejmowanie pracy przez osoby ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz kontynuowanie procesu rehabilitacji zawodowej po pobycie w warsztatach terapii zajęciowej,

- niewielką ilość zakładów pracy chronionej,
- istniejące bariery architektoniczne i urbanistyczne w obiektach użyteczności publicznej oraz w miejscach zamieszkania,
- zbyt małą ilość budownictwa przystosowanego dla osób niepełnosprawnych,
- w stosunku do istniejących potrzeb niezadawalające zaopatrzenie osób niepełnosprawnych w przedmioty ortopedyczne, sprzęt rehabilitacyjny oraz środki pomocnicze,
- niedużą ilość, w stosunku do istniejących potrzeb, udogodnień technicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych odpowiednich do rodzaju niepełnosprawności i możliwości psycho –fizycznych,
- ograniczoną dostępność do wczesnej interwencji i rehabilitacji leczniczej dzieci niepełnosprawnych,
- zbyt małą liczbę placówek oświatowych, w których prowadzona jest edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w systemie integracyjnym,
- niedostosowanie bazy lokalowej w placówkach oświatowych umożliwiającej prowadzenia zajęć gimnastyki korekcyjnej, rewalidacji i rehabilitacji,
- ograniczenia publicznego transportu specjalistycznego dla osób niepełnosprawnych, nie mogących korzystać ze środków komunikacji zbiorowej,
- utrudniony dostęp osób niepełnosprawnych do usług w zakresie rehabilitacji leczniczej - zbyt długi okres oczekiwania na rehabilitację refundowaną z NFZ oraz zbyt mała ilość otrzymywanych zabiegów w stosunku do potrzeb,
- zwiększającą się ilość osób z zaburzeniami psychicznymi i zbyt małą ilość placówek pomocowych,
- ograniczenia w dostępie do informacji o instytucjach, formach pomocy, poradach specjalistów (psychologów, trenerów pracy, doradców zawodowych, prawników i ekonomistów), utrudniające podjęcie pracy zarobkowej lub prowadzenie własnej działalności gospodarczej.

Potrzeby osób niepełnosprawnych wynikają z deficytów wymienionych wyżej. W celu ich zaspokojenia koniecznym jest podjęcie działań umożliwiających osobom niepełnosprawnym godne życie. Lista działań jest otwarta, muszą one jednak wynikać ze zdiagnozowanych potrzeb osób niepełnosprawnych.

11. Analiza SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, łącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują:

- siły – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- słabości – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- szanse – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- zagrożenia – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Założeniem analizy SWOT jest ustalenie wewnętrznego potencjału Powiatu w oparciu o słabe i mocne strony, a także zidentyfikowanie czynników zewnętrznych, niezależnych od Powiatu, a mogących mieć korzystny lub niekorzystny wpływ na podejmowane działania. Ostatecznie wybory dokonane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę pozwolą na wykorzystanie mocnych stron i szans w celu eliminowania słabych stron i ewentualnych zagrożeń. Przeprowadzona analiza pozwoliła na opracowanie właściwej strategii i przygotowanie konkretnych programów, a w efekcie wynikających z nich planów działań.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii osób niepełnosprawnych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobra realizacja zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON. 2. Funkcjonowanie: WTZ, SDS, OREW, Zespół Placówek i DPS-y. 3. Aktywne i liczne organizacje pozarządowe działające na rzecz osób z niepełnosprawnością. 4. Aktywność instytucji w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych. 5. Doświadczenie organizacji pozarządowych i instytucji w planowaniu czasu wolnego, imprez kulturalnych, integracyjnych, sportowych dla osób niepełnosprawnych. 6. Realizacja Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2008-2013. 7. Realizacja Strategii Rozwoju Powiatu Świdnickiego. 8. Wysoko wykwalifikowana kadra pomocy społecznej i urzędów działających na rzecz osób niepełnosprawnych. 9. Zasoby Domu Pomocy Społecznej w Jaskulinie i w Świebodzicach. 10. Funkcjonujące zakłady pracy posiadające status zakładów pracy chronionej. 11. Funkcjonujący Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. 12. Współpraca instytucji samorządowych z pozarządowymi w zakresie wsparcia inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brak systemowych rozwiązań usuwania barier urbanistycznych, architektonicznych, społecznych. 2. Brak kompleksowej diagnozy potrzeb w obszarze pomocy osobom niepełnosprawnym, która umożliwiłaby ustalenie priorytetów dla całego środowiska (bez względu na obszar działania i rodzaj niepełnosprawności). 3. Brak systemowych rozwiązań dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych WTZ - ZAZ – ZPCH, otwarty rynek pracy. 4. Ograniczone środki na statutową działalność organizacji pozarządowych i obsługę administracyjną. 5. Dyskryminowanie osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy. 6. Marginalizacja problemów osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami psychicznymi. 7. Niewystarczające środki finansowe w obszarze wsparcia osób niepełnosprawnych. 8. Niska aktywność osób bezrobotnych niepełnosprawnych na rynku pracy. 9. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych bezrobotnych i niska ich aktywność na rynku pracy. 10. Zbyt mały wolontariat wspierający osoby niepełnosprawne. 11. Ograniczona dostępność do wczesnej interwencji gwarantującej kompleksową diagnozę dziecka niepełnosprawnego i zagrożonego niepełnosprawnością. 12. Niska konsolidacja organizacji pozarządowych. 13. Niski poziom zaangażowania środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocową. 14. Osoby niepełnosprawne nie są odpowiednio motywowane do podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych i aktywnego poszukiwania pracy. 15. Brak zakładu aktywności zawodowej, w którym mogliby podjąć zatrudnienie osoby niepełnosprawne. 16. Niewystarczająca ilość ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi w szczególności osób

	<p>starszych po 25 roku życia (świetlice, kluby, domy dziennego pobytu, hostele, mieszkania chronione i treningowe).</p> <p>17. Istnienie szeregu barier: transportowych, architektonicznych, urbanistycznych, w komunikowaniu się oraz technicznych utrudniających pełen udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.</p> <p>18. Rzadkie upowszechnianie w środowisku pozytywnych wzorców postaw charytatywnych i filantropijnych.</p> <p>19. Utrudniona dostępność do specjalistycznej pomocy medycznej: psychiatra, okulista, rehabilitant, stomatolog.</p> <p>20. Niska świadomość pracodawcy o możliwościach osób niepełnosprawnych.</p> <p>21. Niska świadomość osób niepełnosprawnych na temat swoich uprawnień.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie uznania prawa osób niepełnosprawnych do pełnej integracji ze społeczeństwem oraz możliwości egzekwowania przysługujących praw. 2. Istniejąca baza lokalowa na działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. 3. Możliwość pozyskania środków z Unii Europejskiej 4. Rozwinięta infrastruktura socjalna. 5. Rozwój form środowiskowego wsparcia osób niepełnosprawnych. 6. Możliwość rozwoju grup samopomocowych. 7. Wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym. 8. Współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym. 9. Likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej. 10. Obowiązek poznania języka migowego jako języka urzędowego (wg nowego rozporządzenia) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słabe zrozumienie specyfiki potrzeb osób niepełnosprawnych w aspekcie edukacji, rehabilitacji społecznej i zawodowej. 2. Częste zmiany przepisów dotyczące osób niepełnosprawnych. 3. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych. 4. Starzenie się społeczeństwa. 5. Pauperyzacja społeczeństwa, w tym osób niepełnosprawnych. 6. Roszczeniowe nastawienie niepełnosprawnych świadczeniobiorców pomocy społecznej. 7. Niekorzystne dla osób niepełnosprawnych zmiany na rynku pracy. 8. Niski poziom wykształcenia osób niepełnosprawnych utrudniający podjęcie zatrudnienia. 9. Zbyt rzadkie upowszechnianie w mediach problematyki niepełnosprawności w celu kształtowania pozytywnych postaw. 10. Zmniejszająca się liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 11. Wypalenie zawodowe osób udzielających wsparcia

III. Cele Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych

1. Cel główny:

Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Świdnickiego poprzez prowadzenie działań sprzyjających aktywności życiowej osób niepełnosprawnych, a tym samym przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tych osób.

1.1. Cele szczegółowe:

1. Integracja społeczna osób niepełnosprawnych
2. Aktywizacja zawodowa i edukacyjna osób niepełnosprawnych
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

ZWIĄZEK MISJI Z CELAMI SZCZEGÓŁOWYMI

Sposób realizacji celów szczegółowych:

Cel 1

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych.

Stwarzanie odpowiednich warunków prowadzących do osiągnięcia samodzielności przez osoby niepełnosprawne sprzyja nie tylko kształtowaniu poczucia własnej wartości, ale przede wszystkim ułatwia funkcjonowanie życiowe, tak w sferze osobistej jak i zawodowej oraz społecznej.

Warunkiem koniecznym do pełnej integracji osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem jest również likwidacja barier funkcjonalnych, zarówno w miejscu zamieszkania, jak i w środowisku. Dotyczy to wszystkich grup wiekowych, jednakże istotne różnice dotyczyć będą dzieci i osób dorosłych. Szczególne znaczenie w tym zakresie przypisać należy działaniom mającym na celu uzyskanie dostępności do budynków użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych, a w szczególności placówek edukacyjnych oraz zakładów opieki zdrowotnej. Bariery funkcjonalne to nie tylko bariery architektoniczne, ale również i bariery: urbanistyczne, komunikacyjne, a w przypadku osób głuchych i niewidomych, również bariery w komunikowaniu się (specjalistyczny sprzęt i aparatura jak: aparaty słuchowe, faksy, telefony, maszyny do pisania pismem Braille`a).

Upowszechnianie wiedzy o ograniczeniach osób niepełnosprawnych wynikających z poszczególnych rodzajów schorzeń sprzyja lepszemu dostosowaniu środowiska lokalnego do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Usuwanie barier społecznych sprzyja upowszechnianiu wiedzy o osobach niepełnosprawnych i ich problemach. Osobiste doświadczenia w kontaktach z osobami niepełnosprawnymi ułatwiają przełamywanie oporów w kontaktowaniu się i społeczną integrację. Prezentowanie osiągnięć plastycznych, literackich, sportowych osób niepełnosprawnych oraz organizowanie spotkań integracyjnych pozwala na bezpośredni kontakt. Stwarza to okazję do lepszego poznania osób niepełnosprawnych i zwiększa społeczną wrażliwość na ich problemy. Głównym celem takich działań jest przełamywanie negatywnych stereotypów w temacie niepełnosprawności.

Źródła finansowania: PFRON, EFS, środki Powiatu, budżet państwa

Termin realizacji: przez cały okres trwania programu

Cel 2

Aktywizacja zawodowa i edukacyjna osób niepełnosprawnych.

Powiat powinien prowadzić aktywną politykę rynku pracy dla osób niepełnosprawnych. Niski poziom wykształcenia wśród osób niepełnosprawnych przekłada się na wysokie bezrobocie. Jednocześnie niewielu bezrobotnych korzysta ze szkoleń. Na przeszkodzie w uzyskaniu pracy przez osoby niepełnosprawne stoją też uprzedzenia i stereotypy. Wiedza pracodawców, zarówno w zakresie rozwiązań prawnych wspierających zatrudnienie osób niepełnosprawnych, jak też problemów wynikających z niepełnosprawności, jest zdecydowanie niewystarczająca. Zmiana stosunku pracodawców i pełnosprawnych pracowników do osób niepełnosprawnych jest jednym z warunków procesu wyrównania szans i integracji zawodowej oraz społecznej. Stwierdzić można występującą niechęć pracodawców do zatrudniania osób niepełnosprawnych o poważnych dysfunkcjach, bądź wchodzących po raz pierwszy na rynek pracy (ze względu na brak doświadczenia zawodowego). Podobnie mogą być postrzegane osoby długotrwale bezrobotne ze względu na niskie kwalifikacje lub ich brak.

Wśród zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świdnicy przeważają niepełnosprawni w stopniu lekkim z wykształceniem podstawowym i zasadniczym. Wysoki wskaźnik bierności zawodowej osób niepełnosprawnych (ponad 80%) plasuje te osoby po stronie konsumentów świadczeń społecznych. Ograniczenia wynikające z niepełnosprawności utrudniają lub uniemożliwiają podjęcie zatrudnienia w tradycyjnym systemie organizacji pracy. Rozpoznanie możliwości zastosowania elastycznych i alternatywnych form zatrudnienia oraz wspieranie samodzielnej działalności gospodarczej może zmienić te sytuację.

Źródła finansowania: PFRON, EFS, budżet państwa

Termin realizacji: przez cały okres trwania programu

Cel 3

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.

Postępującemu procesowi globalizacji towarzyszą negatywne zjawiska marginalizacji. Dotyczą one głównie kategorii szczególnego ryzyka, społecznie najsłabszych, w tym również osób niepełnosprawnych. Często ubóstwo i bezrobocie są następstwem wyrzucenia tych osób „poza marginesy” na skutek braku możliwości uczestnictwa w normalnym życiu społecznym, dlatego w procesie rehabilitacji osób

niepełnosprawnych szczególnie znaczenie ma zapewnianie poczucia bezpieczeństwa socjalnego oraz tworzenie warunków do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych.

Partnerstwo społeczne daje możliwość lepszego wykorzystania wszystkich posiadanych zasobów na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałania wykluczeniu osób niepełnosprawnych. Głównym partnerem społecznym administracji samorządowej są organizacje pozarządowe. Ich uczestnictwo w realizacji Programu jest warunkiem koniecznym do jego powodzenia. Świadome władze samorządowe powinny dążyć do wykorzystania inicjatyw i możliwości organizacji sektora pozarządowego.

Źródła finansowania: PFRON, EFS

Termin realizacji: przez cały okres trwania programu

Harmonogram realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
w Powiecie Świdnickim na lata 2011-2016

Cel główny				
Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Świdnickiego poprzez prowadzenie działań sprzyjających aktywności życiowej osób niepełnosprawnych, a tym samym przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu tych osób.				
1) Cel szczegółowy: INTEGRACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
l.p.	Nazwa zadania	Wskaźnik	Jednostki odpowiedzialne z realizację zadania	Wskaźniki monitoringu
1.	Kształtowanie umiejętności w zakresie pełnienia ról społecznych	a) prowadzenie poradnictwa psychologicznego, pracy socjalnej i pomocy prawnej, b) prowadzenie terapii rodzinnej, psychologicznej i psychospołecznej, c) organizacja treningów kompetencji i umiejętności społecznych, d) prowadzenie działań na rzecz osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej.	PCPR, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> • Ilość udzielonych porad • Ilość osób objętych wsparciem • Ilość wydatkowanych środków
2.	Zwiększenie możliwości samodzielnego funkcjonowania osoby niepełnosprawnej	a) likwidacja barier funkcjonalnych (architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się) w ramach prowadzonych programów, b) zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny i przedmioty ortopedyczne, c) inicjowanie działań w zakresie rozszerzenia bazy transportowej.	Starostwo Powiatowe, jednostki organizacyjne powiatu, PCPR, Gminy, instytucje użyteczności publicznej	<ul style="list-style-type: none"> • ilość zlikwidowanych barier • ilość wydatkowanych środków • liczba osób objętych pomocą • liczba nowopowstałych miejsc parkingowych

		d) podejmowanie działań w zakresie zwiększenia miejsc parkingowych.		<ul style="list-style-type: none"> • liczba pojazdów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych
3.	Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych, zdrowotnych i rehabilitacyjnych	<p>a) inicjowanie tworzenia nowych form wsparcia osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji, opieki i usług medycznych,</p> <p>b) zapewnienie udziału osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych i innych formach rehabilitacji,</p> <p>c) utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i medycznego,</p> <p>d) doposażenie placówek w specjalistyczny sprzęt rehabilitacyjny w ramach programów celowych PFRON</p>	Starostwo Powiatowe, jednostki organizacyjne powiatu, Gminy, organizacje pozarządowe, PCPR, placówki opieki zdrowotnej	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych pomocą • liczba nowych form pomocy • ilość placówek świadczących usługi rehabilitacyjne • ilość doposażonych zakładów opieki zdrowotnej • ilość wydatkowanych środków
4.	Wzrost uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym	<p>a) wspieranie i organizacja imprez o charakterze integracyjnym, kulturalnym, rekreacyjnym,</p> <p>b) propagowanie zdrowego stylu życia i prowadzenie działań profilaktycznych,</p> <p>c) współpraca z organizacjami pozarządowymi.</p>	Starostwo Powiatowe, PCPR, organizacje pozarządowe	<ul style="list-style-type: none"> • ilość osób objętych pomocą • ilość wydatkowanych środków • ilość osób biorących udział w imprezach • ilość podjętych działań • ilość spotkań lub konsultacji z organizacjami pozarządowymi • ilość imprez
2) Cel szczegółowy: AKTYWIZACJA ZAWODOWA I EDUKACYJNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
1.	Zwiększenie potencjału zawodowego osób	a) skierowanie i sfinansowanie zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji	PCPR, Powiatowy Urząd Pracy	<ul style="list-style-type: none"> • ilość osób objętych pomocą • ilość wydatkowanych

	niepełnosprawnych	o charakterze zawodowym umożliwiającą aktywizację zawodową, b) organizacja szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe, c) finansowanie wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy.		<p>środków</p> <ul style="list-style-type: none"> • ilość szkoleń i kursów • ilość osób przeszkolonych • ilość wyposażonych stanowisk pracy • ilość osób skierowanych na staż
2.	Rozwój usług rynku pracy	a) rozwój usług wspierających aktywizację zawodową i edukacyjną, b) udzielanie wsparcia finansowego do działań zmierzających do zatrudnienia, c) dążenie do rozwijania i udziału osób niepełnosprawnych w warsztatach aktywizujących.	PCPR, Powiatowy Urząd Pracy,	<ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych wsparciem • ilość wydatkowanych środków • ilość podjętych działań • liczba warsztatów aktywizujących, • liczba kursów, szkoleń i przekwalifikowań • ilość osób zatrudnionych • ilość osób, które otrzymały dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej
3.	Współpraca podmiotów na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej	a) monitoring rynku pracy i bazy wolnych miejsc pracy, b) wzmocnienie usług pośrednictwa pracy, c) informowanie pracodawców o prawnych uwarunkowaniach w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych, d) inicjowanie działań zmierzających do utworzenia korzystnych warunków zatrudniania osób niepełnosprawnych.	Powiatowy Urząd Pracy	<ul style="list-style-type: none"> • ilość wydatkowanych środków • liczba osób objętych wsparciem • liczba pracodawców zgłaszających wolne miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych • liczba i rodzaj podjętych działań

3) Cel szczegółowy: PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU

1.	<p>Upowszechnianie wiedzy i form pomocy na rzecz niepełnosprawności</p>	<p>a) stworzenie bazy danych o podmiotach i obiektach działających w obszarze osób niepełnosprawnych oraz upowszechnianie ich działalności, b) wzmocnienie współpracy z mediami, c) podniesienie świadomości społecznej i edukacyjnej, d) przekazywanie podmiotom wiedzy o nowatorskich rozwiązaniach („dobre praktyki”), e) popularyzowanie twórczości i osiągnięć osób niepełnosprawnych, f) inicjowanie funkcjonowania punktów informacyjnych.</p>	<p>Starostwo Powiatowe, jednostki organizacyjne powiatu, PCPR, organizacje pozarządowe, Gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ilość podjętych działań • ilość publikacji w mediach • ilość wydatkowanych środków • ilość imprez • ilość osób biorących udział w imprezach, • utworzenie bazy danych • ilość osób korzystających z bazy danych • ilość utworzonych punktów informacyjnych • liczba osób korzystających z punktów
2.	<p>Tworzenie środowiska przyjaznego dla osób niepełnosprawnych</p>	<p>a) propagowanie tworzenia klubów samopomocowych i wolontariatu, b) udostępnianie obiektów sportowych, rekreacyjnych na preferencyjnych zasadach, c) poprawa jakości standardów obiektów użyteczności publicznej, d) propagowanie idei tworzenia oddziałów integracyjnych w placówkach oświatowych i innych, e) wzmocnienie działań instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, f) podnoszenie kwalifikacji pracowników w zakresie obsługi osób niepełnosprawnych i podniesienie jakości oferowanych usług.</p>	<p>Starostwo Powiatowe, jednostki organizacyjne powiatu, PCPR, Gminy, Szkoły Powiatu Świdnickiego, Ośrodki Sportu i Rekreacji, organizacje pozarządowe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ilość obiektów udzielających zniżki osobom niepełnosprawnym • ilość podjętych działań, • liczba osób objętych wsparciem • ilość wydatkowanych środków, • ilość wolontariuszy, • ilość organizacji objętych wsparciem • ilość osób biorących udział w zajęciach • ilość klubów

2. Podsumowanie

Program zawiera kierunkowy plan działań na lata 2011-2016. Realizacja tego programu przyniesie korzyść nie tylko osobom niepełnosprawnym, ale całej społeczności Powiatu Świdnickiego. Gwarancją sukcesu powinna być zasada, że wszystkie działania będą podejmowane na zasadzie dialogu i współpracy z organizacjami reprezentującymi osoby niepełnosprawne. Na pełną integrację osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem oraz na poprawę warunków i jakości życia osób niepełnosprawnych, istotny wpływ ma współpraca instytucji samorządowych z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych. Zintegrowane programy koordynujące działania wszystkich podmiotów lokalnych dają szansę na efektywniejsze wykorzystanie pomysłów, posiadanych zasobów, środków finansowych, infrastruktury. Działania te mają na celu skuteczniejsze rozwiązywanie problemów i zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych.

3. Wdrażanie Powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Świdnickim na lata 2011-2016

3.1. Harmonogram działań

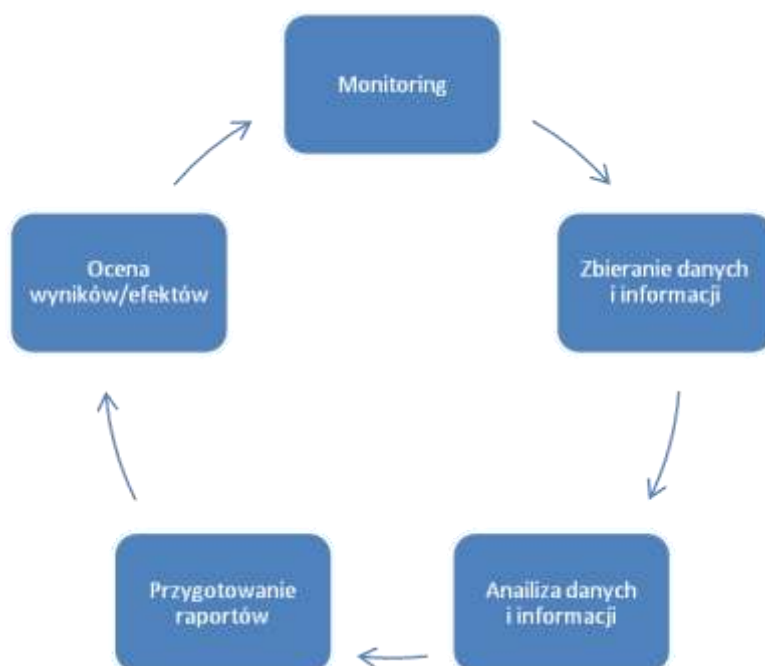
Program będzie realizowany na podstawie harmonogramu. Wszystkie cele szczegółowe będą realizowane przy współpracy z przedstawicielami samorządów terytorialnych Powiatu Świdnickiego, organizacjami pozarządowymi, mediami lokalnymi oraz instytucjami i środowiskami zajmującymi się w swej pracy problemami osób niepełnosprawnych. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie będzie koordynatorem realizacji Programu. W realizacji Programu współuczestniczyć będą jednostki organizacyjne samorządów terytorialnych (merytorycznie odpowiedzialne za realizację poszczególnych zadań), podmioty gospodarcze i organizacje społeczne.

3.2. Monitorowanie programu

Prowadzenie monitoringu nie jest elementem obligatoryjnym – aczkolwiek pożądanym z punktu widzenia metodologii programu- należy jednak pamiętać, że takie działanie jest potrzebne. Monitorowanie będzie się odbywać na podstawie osiągniętych wskaźników, w oparciu o informacje uzyskiwane od realizatorów

poszczególnych działań. Program jest dokumentem otwartym, w którym na podstawie oceny efektów wdrażania działań możliwe jest dokonywanie zmian i uzupełnień w trakcie całego okresu realizacji Programu. Monitorowanie Programu rozpocznie się od 2012 roku i będzie trwało w całym okresie jego trwania.

Uproszczony schemat monitoringu wygląda następująco:

3.3. Efekty programu

Efektami opisanych działań będą:

1. Zapobieganie marginalizacji osób niepełnosprawnych.
2. Zwiększenie znajomości problemów osób niepełnosprawnych wśród społeczności lokalnej, sąsiadów, znajomych, władz samorządowych.
3. Podniesienie akceptacji społecznej dla osób niepełnosprawnych.
4. Ułatwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego funkcjonowania.
5. Zwiększenie dostępu do obiektów użyteczności publicznej.
6. Ułatwienie dostępu do rehabilitacji.
7. Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem ludzi aktywnych zawodowo oraz poprawienie sytuacji materialnej osób zdolnych do pracy poprzez aktywizację zawodową.